

Derinleşen ekonomik kriz koşullarında, savaş için büyük ölçekli bütçeler hazırlanırken demokratikleşme adımlarının atılması bir yana, daha da güçlü bir faşist saldırganlık zemini yaratılmaktadır. Gerçekleşen de tam olarak budur.

özgür gelecek için

Yeni Demokrasi

gazetesi

18 HAZİRAN - 2 TEMMUZ • SAYI: 188 • FİYAT: 20 TL • ISSN: 2630-5526

Egemenlerin kavgasında yerimiz yok

UMUT HALKIN SAFINDA!

KADIN 10

KADININ BEYANI NEDEN ESASTIR? -I

Kadının yaşadıklarını anlatabilmesi, hesap sormak istemesi erkek egemen kişilerin tepkisini çeker. Bu kadını erkeğin tasarrufunda görmenin bir sonucudur. Kadınlar babaları, abileri, öğretmenleri, patronları, arkadaşları ve yoldaşlarına "uygun" olmalı, erkeklere tabi olmalıdır. Bu sınırı geçen kadınlara karşı öfke duyulması beklendik bir tutumdur ve yaygındır.

DÜNYA 18

ZAFERİ KAZANCAK OLAN FÜZELER DEĞİL, KİTLELERDİR

Kitleye dayanmayan işgalci güç, girdiği topraklarda onu yutacak bir halk deniziyle karşılaşacağını bilincindedir. Modern uzun menzilli silahlar ve atom bombaları, siyaseten örgütlü ve kitlesel bir halk direnişi karşısında etkisiz kalır. Dünya devrimler tarihi bu gerçeği tekrar tekrar ispatlamıştır.

SAYFA 12-13

KOLEKTİF DOĞRULTU /

Toplumcu Bakış ve Egemen Sınıf Kliklerinin Çatışmaları

Dersim köylüleri doğasına ve yaşam alanlarına sahip çıkıyor

Dersim'in Pertek ilçesine bağlı Zeve (Dorutay), Orcan (Yukarı Gülbahçe), Sefkar (Demirsaban), Ardıç (Desiman) köyleri ile Hozat'a bağlı Bargini (Karabakır) köyleri arasında bulunan bölgede pomza maden ocağı kurulmak isteniyor. 2024'te 5 dakikada alınan ruhsatla ÇED raporu olmaksızın bu bölgede maden çıkarılmak isteniyor.

Sekasur, Pertek'in en zengin orman alanına sahip bölgesidir. Pomza madeni bu orman alanını tamamen ters yüz ederek ekolojik dengeyi bozacaktır. Bölgede aynı zamanda Urartular döneminden günümüze ulaşan kaya mezarları sit alanı ilan edilmiştir. Bölge halkı geçimini küçük ölçekli tarım ve hayvancılıkla sağlamaktadır. Binlerce küçükbaş ve büyükbaş hayvanın, binlerce arı kovanının olduğu bölge flora ve fauna açısından oldukça zengin. Yaylalara giden koyun sürüleri bu bölgede çadır kuruyor ve konaklıyor. Yukarıda saydığımız köylerin su kaynaklarının çoğu bu bölgeden temin ediliyor. Üretim ve yaşamın olduğu Sekasur bölgesi pomza madeniyle, kâr ve rant uğruna "Biz de Dersimliyiz, başkası işleteceğine biz işletelim madeni" yalanlarıyla talan edilmek isteniyor.

Bölgenin Dersim açısından önemli bir özelliği ve kutsaliyeti de var. Aleviler açısından önemli bir değere sahip olan Ağuçan Ocağı Bargini köyünde, Sultan Hıdır Ocağı da Zeve köyünde yer almaktadır. Bu inanç merkezleri-

nin tam ortasına bu maden açılmak isteniyor. Egemenler halihazırda yok sayılan Alevi inancı bu tip lokal saldırılarla da darbeleniyor. Yüzlerce yıldır nice saldırılara, seferlere tanık olan bu coğrafya aynı zamanda tarihsel bir hafızayı barındırıyor. 1937-1938 yıllarında Bargini köyünden 1'i bebek

Avukatlar aracılığıyla hukukî süreci başlatan köylüler Hozat-Pertek Sekasur Çevre ve Doğa Platformu ismiyle bir platform kurdu. Platformda muhtarlar, köylüler, avukatlar, demokratik kitle örgütleri temsilcileri bulunuyor. Köy köy örgütlenen, komisyonlar kuran bu platform direnişi örgütlüyor ve

farklı köylerden köylüler, demokratik kitle örgütleri ve devrimci kurumlar ziyaret ediyor. Çadırda madene karşı duruş sergilenirken, kolektif bir yaşam dayanışma ile örülüyor. Sekasur köylülerinin mücadele pratiği tüm Dersim halkının sahiplenmesi gereken bir pratiktir.

olmak üzere 24 kişi yakılarak, kurşuna dizilerek katledildi. Katledilen köylüler için yapılan anıt mezar pomza maden ocağıyla birlikte yok olma tehdidiyle karşı karşıya.

DİRENİŞLERİ BİRLEŞTİRİP YÜRÜYELİM

Bölgedeki köylüler bu projeden haberdar olur olmaz örgütlenmeye başladı.

planlıyor. Maden ocağının yapılacağı bölgede yürüyüş ve basın açıklaması yapan platform köylerde de toplantılar düzenliyor. Son olarak Hozat ilçe merkezinde yürüyüş düzenleyen platform Hozat halkını da maden ocağına karşı mücadeleye çağırdı. Direnişi örgütlen bu platform bölgeye bir de nöbet çadırı kurdu. Nöbet çadırıyla köylüler birarada tutulurken maden tehdidine karşı her an hazır bekleniyor. Çadırı her gün

Dersim coğrafyası maden ve baraj projeleriyle talan edilmek isteniyor. Osmanlı döneminde "Bu vadileri su ile doldurmadan teslim alamayız" denilen Dersim coğrafyasında bu politika uygulanmak isteniyor. Nice direnişlere ve katliamlara tanıklık eden Aliboğazı Vadisi de sular altında bırakılmak isteniyor. Dersim halkının, devrimcilerin sığınağı olan Aliboğazı Vadisi Devlet Su İşleri'nin projeleriyle kâr merkezi haline getirilmek isteniyor. 1938'de sürgüne gönderilen ama Aliboğazı hasretine dayanamayıp geri dönen, direnişiyle, isyancı ruhuyla örnek alınan Qopo'nun emanetidir Aliboğazı. Sular altında bırakılmayacak kadar değerli ve önemlidir Dersim halkı için...

Bugün Dersim halkına, devrimcilere, çevrecilere düşen görev köylülerin bu direniş pratiklerini birleştirmektir. Sekasur'dan Aliboğazı'na, Cevizlide-re'den Geyiksuyu'na uzanan bu talan politikalarına tüm Dersim coğrafyası ses çıkarmalıdır. Dersim dağlarında şirketlerin iş makinelerinin sesleri değil, Dersim halkının isyan çığlıkları yankılanmaya devam etmelidir.

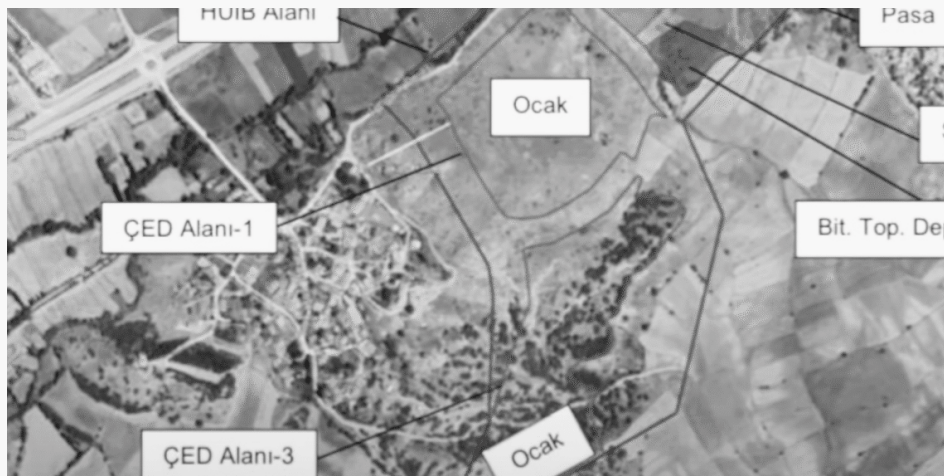
İbrahim Kaypakkaya'nın köyü yok olma tehlikesi altında

İbrahim Kaypakkaya'nın doğduğu köy olan Karakaya köyü yamacına kurulduğu dağın taş ocağı yapılmak istenmesi nedeniyle yok olma tehlikesi ile karşı karşıya.

Solfasol'da yer alan habere göre Çorum'un Sungurlu ilçesine bağlı Karakaya köyü Ankara-Samsun hızlı tren hattı projesi kapsamında açılması planlanan taş ocağının yılda 3,5 milyon ton taş üretmesi planlanıyor. Bu da birkaç yıl içinde köyün yanı başındaki dağın yok olmasına ve dolayısıyla köyün içme suyu kaynaklarının ortadan kalkmasına neden olacak.

Taş ocağı için Bakanlık'a sunulan proje tanıtım dosyasında köyü iki yönden çev-

releyen taş ocağının köye mesafesinin sadece 100 metre olduğu görülüyor. Taş

ocağında yılda 191 kere patlatma yapılması planlanıyor. Bu her iki günde bir dinamit kullanılması demek. Yaratacağı

sarsıntı ve ses bir yana, köyün yamacına kurulu olduğu tepeden kopacak

kaya parçalarının can ve mal kaybına yol açması çok muhtemel. Kıрма eleme tesisinden çıkacak toz bölgenin 1.

sınıf tarım arazilerine, onlarca dönüm üzerine kurulu armut, ceviz plantasyonuna, arı kovanlarına ve insan sağlığına büyük zarar verecek. Taş ocağından çıkarılması planlanan 3,5 milyon ton taşın nakliyesi için kamyonların köy etrafında en az 100 bin sefer yapacak olması da tehlikenin başka bir boyutu. Bölgenin tarımsal ve hayvansal amaçlı kullanılan tek akarsuyu olan Gelincik Deresi de yok olacak. Planlanan 350 dönümlük taş ocağı projesinin arazisinin tümü orman vasfında.

İbrahim Kaypakkaya'nın köylüleri bu taş ocağının açılmaması için mücadele ediyor. Hem resmî yollardan başvurularla hem de yapacakları eylemlerle taş ocağını durdurmaya kararlılar.

POLİTİK
GÜNDEMEMPERYALİST KRİZ
VE SAVAŞ SARMALI

2008'den bu yana süren ekonomik kriz, çürümüş tekelleri mali sermayeyi giderek daha yıkıcı bir mücadeleye ve bazı zorunlu sonuçlara itiyor. Birincisi, emekçi sınıfların daha ağır sosyal ve ekonomik kayıplara uğraması, kazanılmış haklarının gasbedilmesi ve artı-değer sömürüsüne odaklı saldırı paketlerinin ardı ardına devreye sokulmasıdır.

İkincisi, pazar alanlarında emperyalistler arasındaki mücadelenin, politik olarak daha da kızışmasıdır.

Üçüncüsü, politik ve askerî yoğunlaşmaya paralel biçimde dünya genelinde ihtilafli bölgelerde gerginliklerin yeniden gündeme gelmesidir.

Dördüncüsü, politik gerginliklerin hızla askerî çatışmalara dönüşmesidir.

Beşincisi, tüm dünyada şovenist söylemlerin yaygınlaşması, halklar arasında düşmanlık tohumlarının ekilmesidir.

Altıncısı, savunma bütçelerinde görülen devasa artışlardır.

Emperyalistler, içinde bulundukları krizden çıkamayınca sömürüyü artırmakta ve pastadan daha büyük bir pay alabilmek için savaş kışkırtıcılığına yönelmektedir.

Emperyalist sistem yaklaşık on yedi yıldır çok saçaklı bir krizin içindedir. Bu süreç, aşırı üretim ve finansal bunalım arasında döngüsel bir sarmala dönüşmüştür. Emperyalist sermaye artık borçlandırma-borçlanma, spekülasyon ve aşırı üretimle biçimlenmiş bir fasit daireye sıkışmış durumdadır.

Emperyalistler uzun süredir resesyon sınırında seyreden bir ekonomik tabloyla karşı karşıyadır. Bu yıl ve önümüzdeki birkaç yılda ABD, AB, Japonya ve Kanada'da büyümenin yüzde 0,7 ila yüzde 1,6 arasında olması beklenmektedir. Krize kalıcı bir çözüm üretilemeyeceği nettir. Böyle bir ortamda küçülen pasta, hegemonya mücadelesine yansımakta; gerginlikler büyümekte ve savaş kışkırtıcılığı kendini Doğu Avrupa'dan Balkanlar'a, Orta Doğu'dan Afrika'ya, Kafkasya'dan Uzak Asya'ya kadar göstermektedir.

NATO TOPLANTISI: SAVAŞ BÜTÇESİNİ BÜYÜT VE SAVAŞI KIŞKIRT!

ABD, hegemonyasını güçlendirmek amacıyla saldırgan ve savaş kışkırtan bir çizgiye demirlemiştir, ekonomik ve politik ilişkileri yeniden düzenlemektedir. Rusya ve Çin'in hegemonyasını zayıflatmak ve onları kuşatmak ise temel yönelimidir. Son dört yıl içinde devletler arası çatışma ve savaş olasılığı körüklenmektedir. Önce Ukrayna kışkırtılarak Rusya sınırlarına kadar yayılan bir savaş durumu yaratılmış; son dönemde ise emperyalistlerin kanlı hançeri, "kirli işlerinin icracısı" Siyonist İsrail aracılığıyla İran'a saldırılmıştır. Pakistan-Hindistan, Azerbaycan-Ermenistan ve Sırbistan-Kosova arasında da askerî çatışmalar patlak vermiştir.

Trump, dünya savaşını engellemenin yolu olarak "zor yoluyla barış" formülünü öne sürmüştür. Ancak bu yaklaşım, savaş önlemekten çok onu körükleyen bir çizgiye dönüşmüştür. Trump her ne kadar NATO'nun yapısını eleştirse de onu daha güçlü ve daha saldırgan bir askerî örgüt haline getirme hedefi belirginleşmiştir. Tüm NATO üyelerinin daha fazla silahlanması ve daha yüksek bütçeler ayırması tartışması, 25 Haziran'da Lahey'de yapılan zirvede resmen kabul edilmiştir. Bu kapsamda, 2035 yılına kadar üye ülkelerin gayrisafi yurtiçi hasıllarının (GSYH) yüzde 5'ini savunma harcamalarına ayırması karara bağlanmıştır. Aynı toplantıda NATO'nun 5. maddesine de özel bir vurgu yapılmıştır. İran'a yönelik Siyonist-ABD ortak saldırısının bir ateşkesle sonuçlanmasının hemen ardından yapılan, "Washington Antlaşması'nın 5. maddesinde yer alan 'birimize yapılan saldırı, hepimize yapılmış sayılır' ilkesine sarsılmaz bağlılığımızı bir kez daha beyan ediyoruz" açıklaması, büyüyen savaş ikliminin açık bir göstergesidir. Bu vurgu, ABD ve NATO'nun savaş kışkırtıcılığını tırmandırarak sürdüreceğinin de işaretidir.

İRAN'A SALDIRI VE KURULMAYA ÇALIŞILAN YENİ DENGİ

ABD'nin, Siyonist saldırganlığa 22 Haziran'da İran'ın nükleer tesislerine yönelik gerçekleştirdiği hava harekâtıyla eşlik etmesinden hemen sonra bir ateşkes sağlanmıştır. Hemen ardından, İbrahim

Anlaşmaları'nın kapsamının genişletilerek tüm Arap devletlerini içine alacağı ilan edilmiştir. Körfez ülkelerinden Irak, Suriye, Ürdün, Lübnan, Filistin (Mahmud Abbas hükümeti) ve Kuzey Afrika ülkelerine kadar tüm devletlerle bu anlaşmanın yapılacağı belirtilmektedir. Bu durum, Siyonizm'in "varlık sigortası" olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda, Uzak Asya'dan Avrupa'ya kadar uzanan enerji ve ticaret koridorunun politik güvencesi de sağlanmış olmaktadır. İran saldırısının hemen ardından ABD, Suriye'ye yönelik yaptırımları da kaldırmıştır. Halklar açısından bir geleceği bulunmayan Colani Suriye'si ise ABD'nin zincirinin istikrarsız ve belirsiz de olsa bir halkası olarak tanımlanmaya başlanmıştır.

ABD ve Siyonizm'in İran'a yönelik 12 günlük saldırganlığı, "sistemin zayıflatılması" ve "nükleer tehdidin bertaraf edilmesi" gibi gerekçelerle sonlandırılmıştır. İran'da hem ABD hem de Siyonist yönetim kendi "zaferlerini" ilan etmiştir. Oysa gerçekte olan, ABD'nin savaş kışkırtıcılığının tüm bölgeyi teslim almayı hedefleyen bir yönelime dönüştüğünün açıkça ortaya çıkmasıdır. ABD, özellikle emperyalist rakiplerine İran'la müzakere yürütürken bir yandan da askerî saldırganlık çizgisiyle mesaj vermeyi amaçlamıştır. Aynı zamanda, bölgesel planlarına uymayan güçleri bu yolla hizaya getirmek istemektedir. Bu gelişme Filistin, Lübnan, Suriye, Irak ve Kürdistan'ın tüm parçaları başta olmak üzere tüm bölgede çelişkileri daha da derinleştirecek, bölgesel savaşın kapılarını aralayacak yeni bir zemine işaret etmektedir.

Bu 12 günlük saldırganlık ve savaş durumu, İran ve İsrail başta olmak üzere tüm bölge ülkelerinde iç çelişkilerin seyrini de etkileyecek sonuçlar yaratacaktır. Egemen klikler arasındaki mücadele, bu süreçte daha da güçlenerek devam edecektir. Yaşanan, bir "zor yoluyla barış" süreci değil; tam tersine büyüyen çelişkiler ve keskinleşen savaş koşullarıdır.

EGEMEN SINIFLARIN BOĞAZLAŞMASI VE DEMOKRATİKLEŞME HAYALİ!

Türk hâkim sınıfları ise bu gelişmeler içinde iki eksende oluşan çatlaklara yoğunlaşmaktadır. Bir yandan egemen

klikler arasındaki mücadele gün geçtikçe şiddetlenmekte ve bunun yarattığı gerginlik büyürken, diğer yandan bölgede ABD yönelimine uyumun bir gereği olarak Kürt sorununda mesafe kat etme çabası öne çıkmaktadır. AKP-MHP bloku tüm bu gelişmeleri daha fazla güç elde etmenin bir fırsatı olarak değerlendirmekte; CHP'yi boğmak ve felç etmek için hamle üstüne hamle yapmaktadır. Bir yandan CHP içindeki kavganın büyütülmesiyle parti zayıflatılmakta, diğer yandan yürütülen saldırıların içeriği toplumsal öfke ve tepkiyi artırarak sisteme duyulan güvensizliği derinleştirmektedir. Ortaya çıkan tablo, devrimci durumu olgunlaştıran ve sistemden kopma eğilimini güçlendiren bir sürece işaret etmektedir.

Siyonizm'in İran'a saldırısı, faşist diktatörlüğü Kürt meselesinde adeta ivmelenmiştir. Silah bırakma ve PKK'nin feshi kararına rağmen, basit düzenlemelerde bile ayak direyen Türkiye Cumhuriyeti devleti, yaz ayı boyunca Meclis'i açık tutma kararı almıştır. Soruna dair bir komisyon oluşturulması ve görüşmelerin sıklaştırılması gibi adımlar da giderek daha belirgin hâle gelmiştir. Buna karşın gerilla alanlarına dönük kesintisiz saldırılar ve bu saldırılara karşı gerillanın verdiği yanıt, genel yönelimi sekteye uğratmamakla birlikte güvensizlik zemininin ne kadar güçlü olduğuna işaret etmektedir. Ancak mevcut gelişmelerin Türkiye'yi daha hızlı adım atmaya zorladığı da söylenmelidir. Temmuz, ağustos ve devamındaki aylarda bu süreçte somut ilerlemeler sağlanması beklenmektedir.

Ne var ki verili tabloda bu somut ilerlemelerin Kürt ulusal sorununda ulusal haklara dair elle tutulur kazanımlara yol açması oldukça zayıf bir olasılıktır. Amacı demokratikleşme olan bir sürecin, bölgesel savaş hazırlıkları ve derinleşen klik mücadeleleri koşullarında tutarsız ve güvensiz bir karakter taşıdığı açıktır. En küçük demokratik talep dahi şovenist tepkilerle ve polis-yargı baskısıyla karşılanmakta; basit bir karikatür, dinî gericilik üzerinden siyasal ve toplumsal bir linç kampanyasına dönüştürülmektedir. Derinleşen ekonomik kriz koşullarında, savaş için büyük ölçekli bütçeler hazırlanırken demokratikleşme adımlarının atılması bir yana, daha da güçlü bir faşist saldırganlık zemini yaratılmaktadır. Gerçekleşen de tam olarak budur.

POSASI ÇIKINCAYA KADAR SÖMÜRÜLEN EMEKLİLER

Emekli Maaşıyla Geçinmek Mümkün Değil:
Ölünceye Kadar Çalış, Sonuç Değişmez!

Türkiye’de emekliler, ekonomik ve sosyal politikaların yarattığı ağır yük altında ezilmeye devam ediyor. Sömürü düzeninin emek karşıtı politikaları, emeklilerin insanca yaşam taleplerini karşılamaktan çok uzak; aksine sömürü sistemini sürdürmekte. Yüksek enflasyon, adaletsiz maaş zamları, yetersiz sosyal haklar ve sosyal güvenlik sistemindeki eşitsizlikler, emeklileri derin bir yoksulluğa mahkûm ederken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın gündemindeki yargı kararları ve yasal değişiklikler ise bu sorunlara çözüm üretmek bir yana, mevcut sömürü düzenini daha da pekiştiriyor.

Emeklilerin yaşadığı sorunlar, özellikle geçtiğimiz ay gündeme gelen maaş zamları, emeklilik yaşı ve prim günü tartışmalarıyla yeniden görünür oldu. Bakanlığın yasal düzenlemeleri, sömürü düzeninin emeklilere dayattığı adaletsizlikleri her geçen gün “bu kadar da olmaz” dedirten rutinlere dönüştürüyor.

Türkiye’de 16 milyonu aşan emekli sayısı, toplumun en büyük kesimlerinden biri olmasına rağmen sömürücü sistem, emeklileri bir “maliyet” olarak görmek ve sosyal güvenlik haklarını sürekli budamaktadır. Haziran ayında emeklilerin tekrar gündemde olmasının

temel sebebi ise ekonomik kriz ve enflasyonun emekli maaşlarını eritmeye devam etmesi; hükümetin ise bu krize karşı yetersiz ve göstermelik çözümler sunmasıdır.

TÜİK’in resmî enflasyon oranlarını düşük göstermeye çalışması, gerçek enflasyonun bağımsız kaynaklar ve ekonomistlerce durdurulamaz bir hızla arttığını gizleyemiyor. Açlık sınırının 26 bin 452 TL’ye ulaştığı ortamda, en düşük emekli maaşı yeni zamla, 16 bin 881 TL ile açlık sınırının bile altında kalıyor. Yoksulluk sınırına ise yaklaşımdan uzak. Bu durum, emeklilerin temel

ihtiyaçlarını karşılamasını neredeyse imkânsız hale getirirken gelir adaletsizliğini derinleştiriyor.

Bu tablo, ömür boyu çalışan ve primlerini ödeyen emekçilerin haklarının, kâr odaklı bir sistemde devlet ve sermaye tarafından gasp edildiğinin açık bir kanıtıdır.

**BAYRAM İKRAMİYELERİNDEKİ
KOMİK ARTIŞ VE ALAYCI
ÇÖZÜMLER**

2025 Kurban Bayramı öncesinde emekli bayram ikramiyelerinin 3 bin TL’den 4

bin TL'ye çıkarılması, komik ve aşağılayıcı bir zam olarak karşımıza çıkıyor. Bu artış, yüksek enflasyon karşısında eriyen emekli maaşlarına kıyasla bir bardak su kadar bile değer taşıyor. Böyle geçici ve sembolik adımlar, devletin emeklilerin öfkelerini yatıştırma çabasıdır ve devletin emekçilere yönelik "sadaka" politikalarının açık bir yansımasıdır.

SSK ve Bağkur emeklilerinin maaşına yüzde 16,67 oranında, memur ve memur emeklilerinin maaşına ise yüzde 15,6 oranında zam yapıldı. Ancak, bu oranlar emeklilerin alım gücünü korumaktan oldukça uzak. Bu zamlar sermayenin kuklası olan devletin, enflasyonun yükünü emeklilere ve işçilere yıkmasının somut göstergesidir.

KÖKLÜ ÇÖZÜM YERİNE KÖK MAAŞ SORUNU

En düşük emekli maaşı düzenlemesinde yapılan zamların yetersizliği, kök maaşlarda ciddi adaletsizliklere yol açıyor. İş hukuku uzmanı Dr. Murat Özveri, "Adaletsiz bir sosyal güvenlik sisteminde yaşlılık döneminde bu riski satın alan kişilerin yok sayılması, yoksullaştırılması söz konusu" diyerek sistemin emeklileri nasıl yoksullaştırdığını ortaya koyuyor.

Emeklilik yaşı ve prim günü tartışmaları da 2025'te emeklilerin karşı karşıya olduğu en kritik konulardan biri. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, kademeli emeklilik sisteminde değişiklik yapmayı planladıklarını, mevcut prim ve yaş şartlarının devam edeceğini açıkladı. Ancak yapılan politikalar, mevcut sistemin emekçileri daha uzun süre çalışmaya zorlayarak sömürüyü derinleştirdiğini ve emeklilerin yıllardır içinde bulunduğu cenderenin daha da sıkılaşmasını beraberinde getiriyor.

NEOLİBERAL REFORMUN BEDELİ: EMEKLİ MAAŞLARINDAKİ ADALETSİZLİK DERİNLEŞİYOR

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 2008'de yürürlüğe girmesiyle emekli maaşlarının hesaplanmasında kullanılan güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranı düşürülmüş; bu da emekli maaşlarının ciddi biçimde gerilemesine yol açmıştır. Sınıf perspektifiyle bakıldığında, bu reform neoliberal politikaların bir sonucu olarak, emekçilerin ödedikleri primlerin karşılığını almalarını engellemiş ve sosyal güvenlik sistemini kâr odaklı bir

yapıya dönüştürmüştür.

DİSK'in raporları da söz konusu düzenlemelerin emeklileri "insanca yaşam" hedefinden uzaklaştırdığını ve sistemin eşitsizlik ürettiğini açıkça ortaya koymaktadır.

2024 ve 2025'te emekli olacaklar arasında yüzde 25-35 gibi uçurum niteliğinde maaş farkları, sistemin en büyük adaletsizliklerinden biridir. Patronların taşeronu konumundaki HAK-İŞ Konfederasyonu dahi bu farkın güncelleme katsayısındaki hesaplama yönteminden kaynaklandığını ve 2025'te emekli olacakların ciddi hak kayıpları yaşayacağını kabul etmektedir.

Devletin, emekçilerin alın terini manipüle ederek bir kesimi diğerinin karşısında mağdur etmesi, patronların bu adaletsiz oyununun bir parçasıdır. Oysa uygulanan bu haksızlığın, yalnızca bir cümlelik yasal değişiklikle çözülebileceği bilinmektedir. Hükümetin bunu yapmaması ise bilinçli bir tercihtir ve emeklilere, emekçilere reva görülen hayat tam da budur.

EMEKLİLER İÇİN GERÇEK ÇÖZÜM YOK

2025 yılı gündeminde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, emeklilere dair çeşitli yasal düzenlemeler ve yargı kararları üzerinde durmaktadır. Ancak bu düzenlemeler, emeklilerin haklarını korumaktan ziyade, patronlar ve sermaye çevrelerinin çıkarlarını gözetmektedir.

DİSK'in 3 Haziran 2025'te TÜİK önünde yaptığı açıklamada, hükümetin yargı kararlarını uygulamadığı ve enflasyon verilerini manipüle ederek emekçilerin haklarını gasp ettiği vurgulanmıştır. TÜİK'in madde sepeti fiyat listesini gizlemesi, emekli maaş zamlarının gerçek enflasyon oranlarına göre değil, devlet tarafından düşük gösterilen oranlara göre belirlenmesine yol açmaktadır. Bu durum, devletin hukuku ve adaleti emekçiler aleyhine manipüle ettiğinin somut bir örneğidir.

Bakanlık, ev emekçisi kadınlara emeklilik hakkı, Bağ-Kur prim düzenlemeleri ve bayram ikramiyelerinin artırılması gibi konuları gündemine almıştır. Ancak bu düzenlemeler, emeklilerin temel sorunlarına çözüm sunmaktan oldukça uzaktır. Örneğin, ev emekçisi kadınlara emeklilik hakkı tanınması prim ödeme yükünün bireylere bırakılmasıyla sosyal güvenlik sisteminin kamusal niteliğini

zayıflatmaktadır.

Bunun yanı sıra, bayram ikramiyelerinin artırılmasına dair teklif henüz yasalalaşmamış olup, TBMM sürecindeki belirsizlik emekliler arasında derin bir güvensizlik yaratmaktadır.

Özetle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2025 gündeminde yer alan düzenlemeler, emeklilerin beklentilerini karşılamaktan uzak; mevcut sömürü düzenini koruyan, emekçi aleyhine politikalar olmaya devam etmektedir.

ÇARKI ÖLENE KADAR ÇEVİR!

Bugün emeklilere dönük yapılan düzenlemeler, insanca bir yaşam hakkını güvence altına almak bir yana, hükümetin popülist ve sömürücü politikalarına hizmet etmektedir. Bu tür adımlar, sömürü düzeninin emekçilere reva gördüğü "sadaka" politikalarının bir parçasıdır; yapısal sorunları çözmek yerine geçici ve göstermelik rahatlamalar sunmaktadır. Öyle ki iktidarın arka bahçesinde dolaşan Türkiye Kamu-Sen bile, sosyal güvenlik reformlarının alt sınır aylıklarını düşürdüğünü, emeklileri yoksullaştırdığını ve çalışanların haklarını budamayı amaçladığını belirtmektedir.

Eğer mevcut yasal değişiklikler bu halyle yasaladırsa emeklileri bekleyen tablo şudur:

- **Maaş Adaletsizliği:** 2024 ve 2025'te emekli olacaklar arasında yüzde 25-35 oranında maaş farkı oluşacak, bu fark özellikle düşük prim gün sayısı ile emekli olanları daha da mağdur edecektir.
- **Enflasyon Kaybı:** Gerçek enflasyon oranlarının saklanması, maaş zamlarının yetersiz kalmasına neden olacak, emeklilerin alım gücü daha da düşecektir.
- **Sosyal Hakların Kısıtlanması:** Emzirme ödeneği, çeyiz parası gibi sosyal desteklerin kapsamı daraltılmakta; bu durum emeklilerin ve ailelerinin sosyal güvenliğini zayıflatmaktadır.
- **Yasal Belirsizlik:** Bayram ikramiyesi farklarının ödenmesi ya da en düşük emekli maaşının artırılması gibi düzenlemelerin TBMM sürecinde oyalanmaya uğraması, emeklilerin yaşam planlamasını imkânsız kılmaktadır.

SÖMÜRÜYE KARŞI GERÇEK ÇÖZÜM

Sınıf politikaları açısından emeklilerin

karşı karşıya olduğu bu ağır tablo, ancak sömürü düzeninin ortadan kaldırılması ve adil, eşit, insanca yaşanabilir yeni bir demokratik sosyal güvenlik sisteminin kurulmasıyla aşılabılır. Bu hedef doğrultusunda:

- **İntibak Yasası:** Emekli maaşlarındaki uçurum derhal giderilmeli, tüm emeklilere insanca yaşamaya yetecek eşit maaş sağlanmalıdır.
- **Gerçek Enflasyonun Esas Alınması:** TÜİK'in manipüle ettiği veriler yerine bağımsız kuruluşların açıkladığı gerçek enflasyon oranları esas alınarak maaş zamları yapılmalıdır.
- **Kamusal Sosyal Güvenlik:** Sosyal güvenlik sistemi, kâr odaklı anlayıştan kurtarılmalı; prim yükü devlete ve sermayeye yüklenerek yeniden kamusal bir yapıya kavuşturulmalıdır.
- **Emeklilik Yaşının Düşürülmesi:** Emekçileri ölene kadar çalışmaya mahkûm eden politikalar derhal son bulmalı; emeklilik yaşı düşürülmeli, prim gün sayıları azaltılmalıdır.

EMEKLİLERİN MÜCADELESİ, YENİ DEMOKRATİK MÜCADELENİN PARÇASIDIR

Emekliler, düzenin sömürü çarklarına karşı insanca yaşam mücadelesi veriyor. Maaş zamları, bayram ikramiyeleri, emeklilik yaşı ve prim günü tartışmaları ile Bakanlığın hazırladığı yasal düzenlemeler, emeklilerin taleplerinden çok patronların çıkarına hizmet ediyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının politikaları, sermaye düzeninin işçi ve emekçileri yoksullaştırma stratejisinin en açık yansımasıdır.

Bugün emeklilerin yürüttüğü bu mücadele, işçi sınıfının adil ve insanca bir dünya için verdiği mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Emeklilerin insanca yaşam hakkı, ancak sömürü çarklarının kırılması ve yeni demokratik devrimle mümkün olacaktır. Bu mücadele sadece emeklilerin değil; tüm ezilenlerin geleceğe umutla bakabilmesi için bir zorunluluktur. Gerçek bir değişim, hayal değil; bu gerçeği kavrayarak örgütlü adımlar atmak, bugünden yarını kurmanın en yakıcı ve en gerçekçi yoludur. Çünkü gerçeğe dönük atılan adımlar, her zaman hayallerden daha yakındır geleceğe.

MİLYONERLERİN DEVLET DESTEKLİ ZAFERİ

Bir avuç zengin daha zenginleştiği, milyonlarca yoksulun ise açlık sınırının altına düştüğü “yaşam standartları” sistemi, ezilenler için gün geçtikçe daha katlanılmaz hale geliyor. TÜİK’in yayımladığı gelir dağılımı istatistiklerine göre, Türkiye’de en zengin yüzde 20’lik kesimin toplam gelirden aldığı pay yüzde 48’den yüzde 49,8’e yükselirken en yoksul yüzde 20’lik kesimin payı yüzde 6’dan yüzde 5,9’a geriledi.

Gelir eşitsizliğinin önemli göstergelerinden olan Gini katsayısının 0,433 olması, gelir dağılımındaki dengesizliğin arttığını açıkça ortaya koyuyor.

Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) üyesi 36 ülke arasında Türkiye, Eşitsizliği Azaltma Taahhüdü (CRI) endeksinde son sırada yer aldı. Küresel ölçekte ise 161 ülke arasında 74. sırada bulunması, gelir eşitsizliğinde dünya ortalamasının altında olduğunu gösteriyor.

Buna ek olarak Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) raporu, Türkiye’nin geçen yıl sendika hakları açısından en kötü ülkeler arasında olduğunu ortaya koydu. Bu durum, işçi sınıfının örgütlenme hakkının sistematik şekilde engellendiğini ve emekçilerin haklarının hızla gerilediğini göstermektedir.

Günümüzde faşist diktatörlük özelleştirmeler, vergi affı uygulamaları, kur garantili sistemler ve faiz politikalarıyla bir avuç zengin için servet transferi sağlamaktadır.

HALKIN KAYNAKLARININ TRANSFERİ

2021’de uygulamaya konan Kur Korumalı Mevduat (KKM) sistemi, TL mevduatlarını döviz alış kuru üzerinden sabitleyerek döviz kurundaki artış nedeniyle ortaya çıkabilecek zararları ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Ancak bu zararların karşılanması, devlet bütçesinden, yani halktan toplanan vergilerden yapılmaktadır. Kısacası halkın kaynakları, zenginlerin zararlarını kapatmak için kullanılmaktadır. Bu uygulama işçiler,

emekçiler ve işsizler üzerinde artan enflasyon yüküyle birlikte halkın yoksullaşmasını derinleştirmektedir.

Mali ve siyasî krizler sonucu yükselen enflasyon genellikle “piyasa dengesizliği” olarak geçiştirilse de, bu durumun aslında sınıflar arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin ekonomik alandaki dışavurumu olduğu unutulmamalıdır. Türkiye’de yüksek enflasyon ve faiz politikaları, egemen sınıfların lehine şekillenmiştir. Para değer kaybettiğçe halkın birikimleri erirken zenginler servetlerini büyütmektedir.

Faizden kazananlar, devlet teşvikleri alanlar ve kur garantili sistemlerle riskten korunarak zenginleşirken küçük üreticiler, esnaf ve çiftçiler ise bu sistemin “ölüm reçetesi”yle yüzleşmektedir. Rakamlar göstermektedir ki “orta sınıf”ın üst kesimlerinden küçük bir kesim gelir artışıyla yükselirken orta ve alt sınıflar giderek yoksullaşmakta, alt gelir grubuna düşmektedir.

Özetle, “enflasyonla mücadele” adı altında geliştirilen faiz ve para politikaları, zenginliğin daha da konsolide edildiği bir dağıtım mekanizmasına dönüşmektedir. Bu, klasik anlamda halktan zengine yapılan doğrudan bir servet transferidir ve net bir sınıf saldırısıdır.

Türkiye’de yüksek faizler, döviz korumalı mevduat sistemleri, vergi afları ve özelleştirmeler üzerinden bir avuç zengine yapılan servet aktarımı giderek büyümektedir. Buna karşılık halkın yarısından fazlası açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bu “milyonerleşme”, üretime dayalı olmayan, tamamen parazit niteliğindeki sınıfın şişkinliğidir, toprak ağalığından sıyrılamamış asalak bir burjuva katmanın verimsiz zenginliğidir. Halkın emeği, kaynakları ve iliği sömürülerek yaratılan bu servet büyümesi, toplumun büyük çoğunluğunu derin yoksulluğa mahkûm etmektedir.

Özellikle örgütlü mücadeleler en sert şekilde bastırılmakta; işçilerin örgütlenme hakları gasp edilmekte, “geçemiyoruz” diyerek sokağa çıkan yoksullar devletin en saldırgan ve karanlık

yüzüyle karşılaşmaktadır. Bu süreçte dolar milyonerlerinin sayısının 6 kat artması, toplumun zenginleşmesi değil, halkın sömürülerek semirtilen azınlığın çoğalması anlamına gelmektedir.

EMPERYALİZME HİZMET

Türkiye, emperyalist düzen içinde yarı sömürge konumunu sürdürmektedir. Uluslararası tekeller, özellikle finans, enerji, madencilik ve ulaşım alanlarında hem kaynak transferi hem politika belirleme açısından etkin rol oynamaktadır. Bu şirketlere verilen döviz bazlı gelir garantileri, halkın ömrü boyunca ödeyeceği borçlara dönüşmektedir. Bu durum, emperyalist sınıflar ile yerli kompradorlar arasındaki sınıf ittifakının açık bir göstergesidir. Egemenler, sadece içerdeki yoksulu değil, dışarıdaki emperyalist patronları da beslemektedir.

Faşist Türkiye Cumhuriyeti, “devletin bekâsı” söylemiyle halkı emperyalizme karşı duruyormuş gibi kandırmaya çalışmakta, fakat gerçekte Orta Doğu’daki emperyalist planların maşası olmaya heveslidir. Kendi sınırlarını aşarak başta Suriye olmak üzere bölgedeki emperyalist projelerde aktif rol almakta, bu kirli oyunun küçük ama önemli bir paydaşı olmaktadır.

Kapitalizm doğası gereği kriz, eşitsizlik ve yoksulluk üretir. Bu süreçte en ağır darbeyi işçiler, emekçiler, köylüler, kadınlar ve gençler almaktadır. Barınma krizinden gıdaya, eğitim ve sağlık hizmetlerinin çöküşüne kadar tüm temel yaşam gereksinimlerinden yoksunluk sistematik bir yoksullaşmanın sonucudur.

Bu derin yoksulluk ve baskı hali, halkta öfkenin birikmesine, düzeni sorgulamasına ve örgütlenmesine zemin hazırlar. Türkiye’de egemenlerin mali politikaları, faiz ve enflasyon kısaçallı yoksullaştırma stratejileri ve emperyalist tekellere kaynak aktarımı sistemli bir şekilde sürdürülmektedir. Servet birikiminin yönü, kapitalist-emperyalist devletlerin ve onların uşaklarının asalak karakterini net şekilde ortaya koymaktadır.

MİLYONERLERE KARŞI MİLYONLAR

Türkiye’de enflasyonun ve döviz kurlarının sürekli yükselmesi, yüksek faiz politikalarıyla birleşince halkın büyük çoğunluğunu derin yoksulluğa sürüklüyor. Kur Korumalı Mevduat (KKM) gibi uygulamalarla devlet bütçesinden halkın kaynakları zenginlerin zararını karşılamak için kullanılıyor; bu da doğrudan emekçilerin cebinden sermayeye kaynak aktarımı anlamına geliyor.

Faiz oranlarının yüksek tutulması, paranın değer kaybetmesine karşı önlem olarak gösterilse de aslında sermayeye ve bankalara kâr sağlanmaktadır. Sistemin dinamiklerini beslemek zorunluluğu halkın yoksullaşması, kendisi için üretimden uzaklaştırılması ile sonuçlanmaktadır. Egemenler devletten beslenerek kârını büyütmede, servet artırmaktadır. Halk ise enflasyon karşısında eriyen ücretlerle, giderek daha fazla temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmektedir. Bu durum, gelir adaletsizliğini derinleştirirken küçük üretici, esnaf ve çiftçiyi de ekonomik sıkıntılarla boğuşmaya mahkûm ediyor.

Öte yandan, ekonomik politikalar “piyasa dengesizliği” olarak açıklansa da gerçek, sınıflar arasındaki çelişkilerin ekonomik alandaki yansımasıdır. Zengin kesim servetini artırırken geniş emekçi ve yoksul kitleler, kriz sarmalında hayatlarını idame ettirmek için daha fazla mücadele etmek zorunda kalıyor. Bu sınıfsal çelişki, Türkiye toplumunda kutuplaşmayı ve toplumsal gerilimi tırmandırmaktadır.

Dolar milyonerlerinin sayısındaki artış, sadece zenginlerin çoğalması değil, sistematik sömürü mekanizmasının ürünüdür. Bu sömürüye karşı halk kitlelerinin devrimci mücadelesi dışında bir çözüm bulunmamaktadır. Her yeni milyoner, derinleşen yoksulluk ve eşitsizlik demektir. Burjuva-feodal beylerin yoksul halkın sırtına basarak zenginliğini artırdığı bu zafer geçicidir. Tarihin sonu, proletarya önderliğinde işçi-köylü ittifakının zaferi olacaktır. Derinleşen yoksulluk, devrimin yaklaştığının açık bir işaretidir.

EMPERYALİST-KAPİTALİST SİSTEMİN ÖNLENEMEYEN KRİZİ VE ETKİLERİ

ABD merkezli Mortgage krizinden bu yana yaklaşık 20 yıl geçti. Bu krize karşı yapılan kısmi müdahalelere rağmen, kriz dalgası kronikleşerek büyümeye devam ediyor. Covid-19 pandemisi ile birlikte derinleşen bu kriz, emperyalist sistemin iç çelişkilerini daha da artırdı. Dünya işçi sınıfı ve ezilen halklar açısından sonuç ise artan sömür, baskı, yıkım ve vekalet savaşları ile işgallerin yol açtığı katliamlar oldu. Bugün ekonomik krizler, emperyalist kutuplaşmayı derinleştirirken ekonomik savaşlar ve sıcak çatışma riskini de artırmaktadır.

Özellikle ABD emperyalizmi, hem iç hem dış politikalarında ekonomik daralma ve enflasyonist baskılarla mücadele ediyor. Hegemonya mücadelesi her alanda devam ederken ABD'nin faiz politikaları da bu kriz yönetiminin önemli araçlarından biridir.

FED'İN FAİZ POLİTİKASI VE EKONOMİK DURGUNLUK

Fed, haziran ayında politika faizini sabit tutarak ABD'deki enflasyon ve ekonomik durgunlukla baş etmeye çalışmaktadır. Hedeflenen yüzde 2'lik enflasyon oranının gerçekleşme ihtimali düşük olsa da, Fed yüzde 3-4 arasında enflasyonu kontrol altında tutmayı amaçlamaktadır.

Bu durum ekonomik durgunluk, işsizlik ve enflasyonun birbirini etkilediği karmaşık bir tabloyu ortaya koymaktadır.

İŞSİZLİK VE EKONOMİK BÜYÜME BEKLENTİLERİ

Yüksek faizlerin yatırım düşüklüğüne yol açması, işsizlik oranının artması ve 2025 için yüzde 1,5 civarında öngörülen düşük GSMH büyüme tahmini, ABD ekonomisinin karşı karşıya olduğu durgunluk riskini artırmaktadır. 2024'e kıyasla artan yüzde 4,3 işsizlik oranı bu riskin en önemli göstergesidir. Yüksek faiz politikaları, büyük oranda finans kapitalin enflasyona karşı tahvil piyasalarını koruma refleksinden kaynaklanmaktadır.

Bu politika, işçi sınıfı ve halk için ise

artan borç yükü, eriyen maaşlar ve kısılan kamu harcamaları anlamına gelmektedir. Böylece ABD emperyalistleri, ekonomik krizlerinin faturasını halk kitlerine ödetirken doların uluslararası değer kaybı da hegemonik konumlarını zayıflatmaktadır.

DOLARIN DEĞER KAYBI VE EMPERYALİST HEGEMONYA MÜCADELESİ

Doların değer kaybı, ABD ekonomisindeki zayıflığı işaret ederken aynı zamanda büyüyen emperyalist hegemonya mücadelesinin de bir yansımasıdır. Ekonomik belirsizlikler, ABD'nin belirsiz dış politikası, Rusya ve Çin'in hegemonya arayışları, doların rezerv para statüsünü tartışmaya açmıştır. Dolar halen dünya rezervlerinin yüzde 59,5'ini oluşturmaya rağmen, Çin'in BRICS ülkeleriyle birlikte alternatif "rezerv para birimi" için arayışları sürmektedir.

Kuşkusuz ne Yuan ne de başka bir para birimi bu potansiyele sahiptir. Doların yerini yine bir "ulusal" para cinsinin alamayacağı çok açık —ki dolar da çok özel şartlarda ve petrol zenginlerinin onay ve desteğiyle bu tahta oturmuştu; yoksa basma hakkının bir ulusal bankada olup da uluslararası kullanılabilirliği olan bir para biriminin benimsenmesi kapitalizmin "anarşik" doğasına uygun değildir. Bugün de arayışlar belli bir ulusal para biriminin yeni rezerv para olması değildir—ABD 2024 yılı içindeki hamleleriyle Dolar üzerindeki kara bulutların bir yağmura dönüşmesini kısmen engellese de kaçınılmaz sonucu ortadan kaldıramamış değildir.

ALTININ YENİDEN YÜKSELİŞİ: GÜVENLİ LİMAN

Doların değer kaybı, ekonomik aktörleri alternatiflere yönelmeye zorlamaktadır.

Tarih boyunca kriz ve belirsizlik dönemlerinde güvenli liman olan altın, son dönemde BRICS ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkenin rezerv stoklarında ciddi artış göstermiştir. Rusya-Ukrayna savaşının ardından Rusya'nın Avrupa bankalarında dondurulan rezervleri

nedeniyle altın stoklarını artırması önemli bir gelişmedir. 2024 yılında toplam altın stoğu bin 100 tona ulaşmış, Rusya, Çin başı çekmiştir. Hindistan ve Türkiye gibi ülkelerde de altın birikimi yüksektir. Bu ülkelerde diğerlerinden farklı olarak altın, halkın yaşam kültüründen hareketle elde tutulan bir değerdir. Rusya ve Çin'de ise sözü edilen stok bir devlet politikasıdır.

EMPERYALİST HEGEMONYA MÜCADELESİNDE ÇİN'İN KONUMU

Çin sosyal emperyalizmi, küresel dengelerin sarsılmasında önemli bir aktör olarak ortaya çıkmaktadır. Teknolojik üretimde ABD'yi zorlayan ve yatırımcı çeken Çin, küresel pazarda konumunu güçlendirmektedir. Asya-Pasifik bölgesindeki büyüyen gücü, ABD ve AB emperyalistlerinin hedefinde olmasına yol açmıştır. 2021 Brüksel NATO zirvesinde Çin, "esas tehdit" ve "öncelikli rakip" olarak tanımlanmıştır.

UCUZ İŞ GÜCÜ VE ZORUNLU KOŞULLAR

Çin'in yatırımcı çekmedeki en önemli avantajlarından biri ucuz iş gücüdür. Kapitalizmin doğası gereği artı-değer sömürüsü Çin'de yoğun olarak yaşanmaktadır. Milyonlarca işçi, 10-14 saatlik uzun çalışma saatleri, düşük ücretler, sınırlı sosyal haklar ve sendikasızsız çalışma koşulları altında üretime dahil edilmektedir. Bu durum, Çin'deki ekonomik büyümenin ve emperyalist rekabetin insan emeği üzerindeki ağır maliyetini gözler önüne sermektedir.

ÇİN'İN KONUMU

Çin, yatırımcılara sunduğu güvencelerle çekim merkezi olma yolunda ilerlemeye devam etmektedir. Trump'ın "gümrük vergilerini artırma" hamlesi geri tepmiş, uluslararası sermayeye "Çin'i terk edin" çağrısı esas olarak boşa düşmüş görünmektedir. Çin henüz en çok yatırım çeken ülke pozisyonunu korumaktadır. Çin'de 1980'lerde kurulan Serbest Bölgelerin dışa açılması ve özelleştirmelerle başlayan kapitalist ekonomik restorasyon, yabancı yatırımcı çekme

politikasının temelini oluşturmuştur. Ucuz emek, gevşek çevre yasaları ve altyapı kolaylıkları sayesinde Çin, sermaye birikimini güçlendirmekte, böylece hegemonya mücadelesinde sosyal emperyalist bir güç olarak konumunu sağlamlaştırmaktadır.

EMPERYALİST EKONOMİK SAVAŞ VE ENERJİ KORİDORLARI

Ekonomik savaşların güçlendiği ve ABD'nin görece ekonomik durgunluk yaşadığı bir dönemde Çin'in güçlenmesi sahada belirginleşmektedir. Sermaye akımları değişse de emek sömürüsü, doğa tahribatı ve yoksulluk artarak devam etmektedir. Bu durumun en somut örneklerinden biri enerji koridorlarıdır. Hürmüz Boğazı, yalnızca jeopolitik bir geçiş noktası değil, aynı zamanda çatışma riski yüksek bir alandır. İran'ın boğazdaki petrol ve gaz trafiğini kesme tehditleri, dünya enerji fiyatlarını sarsmakta ve emperyalist blokun askerî müdahale planlarını güncellemektedir. Emperyalizmin enerjiye bağımlılığı, askerî işgal ve ablukaları meşrulaştırmakta, halkların yaşam alanlarını yok etmektedir. Fed'in faiz kararları, Trump'ın müdahale tehditleri, doların zayıflaması, Çin'in sermaye çekme hamleleri, artan altın stokları ve Hürmüz'deki askerî gerilim gibi gelişmeler, tekil krizler değil, emperyalist-kapitalist sistemin yapısal ve çok boyutlu krizinin farklı yüzleridir. Bu krizler yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda ekolojik, toplumsal ve politik boyutlar taşımaktadır.

Emperyalistlerin çözüm olarak daha fazla baskı, militarizm ve sömürü uygulaması, dünya proletaryası ve ezilen halklar için daha güçlü ve örgütlü mücadeleyi zorunlu kılmaktadır. Kâr hırsı ve hegemonya uğruna dünyayı yok etmeye ant içmiş bu sisteme karşı direnme, örgütlenme ve mücadele etme zeminleri giderek büyümekte ve gelişmektedir. Emperyalist dalaş, kriz ve derin sömürü karşısında halkların birliği ve devrimci mücadelesi, gerçek çözümün anahtarıdır.

İRAN-İSRAİL SAVAŞI, KÜRT HAREKETİ VE HALK İSYANLARININ REALİTESİ

Bir süre önce, nükleer enerji üretiminde kullanılan uranyum zenginleştirme işleminin önlenmesini hedefleyen, ABD'nin savaş tehditleri içeren İran politikaları, Trump'ın müzakere dayatmasıyla yeniden gündeme geldi. İran, bu süreçte müzakereye olumlu yanıt verirken ABD'nin güvenilmez olduğunu açıkça ilan etti ve temkinli yaklaştı. Nihayet 13 Haziran'da İsrail'in İran'a saldırmasıyla müzakere masası devrildi ve Orta Doğu'daki gerilim yeni bir safhaya taşındı.

ABD'nin sömürü dinamikleri ve Siyonist muhafazlık için bölgedeki varlığı tehlike yaratan İran, "nükleer tehdit" gerekçeyle, henüz müzakere masasındayken İsrail'in füze saldırılarıyla sarsıldı. İsrail'in saldırılarına İran'ın yanıt vermesiyle birlikte kısa sürede fiili bir savaş ortamı oluştu. 12 gün süren çatışmalarda yüzlerce kişi hayatını kaybederken İsrail'in "demir kubbesi" işlevsiz kaldı; İran'ın üst düzey yöneticileri ve nükleer uzmanları ise MOSSAD tarafından

nokta operasyonlarıyla hedef alındı.

Bu süreçte bazı çevreler, yakın tarihin deneyimlerine dayanarak İsrail-ABD müdahalesinin İran'da rejim değişikliğine yol açacağı yanılgısına kapılmıştır. Ancak, önemli kayıplar vermesine rağmen İran'ın geri adım atmaması, bilinen ezberleri bozmuştur. Gözden kaçan nokta ise İran'ın, emperyalistler arası rekabette Rusya-Çin emperyalist blokunun desteklediği, bununla birlikte Avrupalı devletlerle de güçlü ekonomik bağları olan yarı sömürge bir ülke olmasıdır.

Bu gelişmelerin ardından, ABD'nin girişimleriyle 24 Haziran'da İsrail ile İran arasında ateşkes ilan edilmiş ve böylece İran'ın "kolay lokma" olmadığı tescillenmiştir. Bu yazımızda ise Kürt Ulusal Hareketinin bu süreci nasıl okuduğunu ve ortaya koyduğu tutumu değerlendireceğiz.

PJAK'IN KONUMLANIŞI

İsrail'in İran'a saldırmasıyla birlikte, KCK'nin İran kolu olan PJAK'ın nasıl bir tutum takınacağı merak konusu oldu. Çok geçmeden, İran Kürdistanı'nda faaliyet gösteren PJAK, İran-İsrail savaşı karşısında taraf olmadıklarını açıkladı. Ayrıca, İran ve İran Kürdistanı'nda yaşayan çeşitli uluslardan azınlıkların her türlü baskı ve katliamcı saldırıya karşı meşru savunma hakkı çerçevesinde korunacağını vurguladı. PJAK, öz yönetim için Kürt güçlerinin ulusal birlik temelinde halkı örgütlü mücadeleye çağıran açıklamalar yayımladı.

Bu açıklamalar, büyük ölçüde "Apocu çizginin", İran'ın özgün koşullarında iki gerici güç arasındaki savaşın ortaya çıkardığı olanaklardan faydalanarak pratikte uygulanmasına yönelikti. PJAK, ideolojik zeminiyle uyumlu ve kendi içinde tutarlı bir tutum belirleyerek Kürt ulusunun çıkarlarına bağlı kalıp demokratik haklar mücadelesi perspektifinde ısrar etti.

Zegrus Enderyarî'nin şu açıklaması, PJAK'ın tutumunu özetler niteliktedir:

"Bu savaşta taraf değiliz, halklarımızı da bu çatışmaların parçası haline getirmek istemiyoruz. Çözüm, halkların birlikte ve demokratik bir yaşam kurmasında yatıyor. Sadece Kürt halkı için değil, İran'daki tüm etnik ve dinî topluluklar için ortak yaşamı, demokratik özerkliği ve yerinde yönetimi öneriyoruz. İran rejimi, halklar arasında çelişkiler yaratarak yönetimini sürdürüyor. Biz ise bu çelişkileri ortadan kaldıracak, halkların dayanışmasını esas alan bir siyaset yürütüyoruz." PJAK'ın "üçüncü yol siyaseti" olarak tanımladığı bu tutum, iki gerici güç arasındaki savaşta taraf olmadıklarını net biçimde ortaya koymuştur. Buna rağmen, Türkiye ve İran kaynaklı burjuva-feodal medya, PJAK'ın Hamaney yönetimine karşı İsrail'e destek vereceği yönünde kapsamlı bir dezenformasyon kampanyası yürütmüştür.

Oysa PJAK yetkililerinden Siyamend Mûînî, bu savaşın bölgedeki çatışmaları derinleştirmekten başka bir işe yaramayacağını, halkların özgürlüğüne hizmet etmediğini ve iki devletin bölgesel iktidar hesaplarının bir sonucu olduğunu açıkça ifade etmiştir.

Benzer şekilde, PJAK Eş Başkanı Peyman Viyan'ın İsrail'e dair şu açıklamaları dikkat çekicidir:

“İsrail, yıllardır Arap ülkeleriyle ilişkiler kuruyor; İbrahim Anlaşması imzalandı. Tüm bunlar savaşın hazırlıklarıydı. Arap ülkeleri, Orta Doğu'da bir cephe oluşturup İran'ın tüm kollarını ve kanatlarını kırmak istediler. Vekil güçler dağıtıldı, geriye bölge ülkeleri kalıyordu. Bazı Asya ülkeleri, hatta Rusya bile... Amaç, geride İran'ı destekleyecek hiçbir ülke bırakmamaktı. İşin içinde İsrail, Amerika ve hatta Avrupa Birliği var. Yani uluslararası güçlerin genel bir planıdır.

Örneğin Britanya'nın rolü, nasıl bir değişim ve dizayn olacağı konusunda belirleyicidir.”

KCK Yürütme Kurulu Üyesi Duran Kalkan ise İsrail'in arkasında ABD, NATO ve İngiltere'nin bulunduğunu vurgulayarak şunları söylüyor:

“...kendilerine teslim olmayan herkesi yok etmek istiyorlar. Mevcut İran yönetimine bir tür teslimiyet dayatıldı...”

Bu açıklamalar, Kürt Ulusal Hareketinin İsrail-ABD müdahalesine karşı yaklaşımını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Burjuva-feodal medyanın PJAK'a karşı yürüttüğü dezenformasyon kampanyaları, ilhakçı devletlerin Kürt ulusunun hak mücadelesini engellemeye dönük genel girişimlerinin bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Ancak bu süreç aynı zamanda, bazı sol-sosyalist kesimlerdeki ideolojik erozyonları da gün yüzüne çıkarmıştır. Örneğin, ilk günden itibaren “Siyonist İsrail'e karşı Mollalar İran'ının yanındayız” diyerek “devrimci tutumun dar kafalı doktrinerlik olmadığını”(!) iddia eden Teori ve Politika dergisi, sanal medya hesabından “PJAK, Netanyahu'yla birlikte 'Jin Jîyan Azadî' çağırıyor. Bu partinin 'halklar' sözü yavan bir aldatmacadır. Emperyalizmin ve Siyonizm'in aleminde özgürlük arayan gönüllü köledir ancak.” şeklinde bir yaklaşım sergilemiştir.

Bu tür yaklaşımlar, iki gerici güç arasındaki savaşa taraf olmakla ve egemenlerin Kürt Ulusal Mücadelesini etkisizleştir-

me manevralarının bir parçası olmakla devrimci zeminde durulmadığını, Kürt ulusal sorununa ilhakçı ve şovenist bir pencereden bakıldığını göstermektedir.

Öte yandan PJAK, İran egemen sınıflarının haksız savaş koşullarında başta Kürt ulusu olmak üzere çeşitli uluslardan halklara yönelik baskı ve zorbalık politikalarına karşı mücadeleyi yükseltme çağrısı yaparak anlamlı ve manidar bir çıkış gerçekleştirmiştir.

KCK Yürütme Kurulu Üyesi Duran Kalkan ise PJAK'ın bu tutumunu şu sözlerle onaylamıştır: “Kürdistan ulusal birliği için çaba harcanmalı. Bireysel ve örgütsel farklılıklar bir kenara bırakılarak, herkes katkı sunmalı. Özellikle Rojhilat Kürdistan'ın siyasî parti, örgüt ve kurumlarının birlik olup tek ses olarak hareket etme zamanlarıdır, bunu başarabilmeliler. PJAK açıklama yaptı, çağrıda bulundu. Biz bu çağrıyı doğru ve anlamlı buluyoruz. Bütün Kürt örgütleri ve yurtseverler aynı tutumu benimsemeliler.”

Bununla birlikte Duran Kalkan'ın PJAK'ın ulusal birlik çağrısına verdiği desteğin, ulusal bağımsızlıkçı bir anlam taşımadığını belirtmek gerekir. Devrimci dinamiklere sahip olmasına karşın, Kürt Ulusal Hareketi uzlaşmacı-reformist bir çizgiye sahiptir ve İran halkının ve Hamaney yönetiminin demokratikleşmesini umut etmektedir. Bu bağlamda desteklenen ulusal birlik, merkezi otoriteyle yasal siyasî zeminlerde sorunların çözülmesini esas alan uzlaşmacı bir karakter taşımaktadır.

EZİLEN ULUS MÜCADELESİ MEŞRUDUR

Günümüzde Kürt ulusunun faşist İran devletine karşı verdiği meşru mücadeleyi reddeden anlayışlar, esasen ilhakçı ve sömürgeci güçlerin işine yaramakta; ezilen bir ulusun hak arayışını, ezen ulus egemenlerinin safında yer alarak inkâr etmektedir. Kürt Ulusal Mücadelesinin İran devletine karşı meşruiyeti, yalnızca devletin Kürtlere yönelik idam tehditleri ya da Mahsa Amini eylemleriyle açıklanamaz. Bu mücadelenin temel dayanakları tarihsel gerçekliklerde aranmalıdır.

İbrahim yoldaşın ifadesiyle:

“Lozan Antlaşması, Kürtleri çeşitli devletler arasında parçaladı. Emperyalistler ve yeni Türk hükümeti, Kürt milletinin Kendi Kaderini Tayin Hakkını çiğneyerek, Kürt milletinin eğilim ve isteklerini hiçe

sayarak sınırları pazarlıkla belirlediler. Böylece Kürdistan bölgesi İran, Irak ve Türkiye arasında bölündü.”

Burada bir tarihsel hususa dikkat çekmekte yarar var: Modern anlamda Safeviler döneminde temelleri atılan ve halen varlığını sürdüren eyalet sistemi, İran'ın “ulus devlet” mekanizmasında diğer ilhakçılardan görece farklı bir politikaya sahip olmasına neden olmuştur. Tarihsel olarak daha ilerici kılmakla birlikte, Acem milliyetçiliğinin gelişimiyle Kürtler ve diğer azınlıklar üzerindeki ulusal baskı politikalarının ortaya çıkışı kaçınılmaz oldu.

Lozan sonrasında İran'daki Şah rejimi, Kürt ileri gelenlerinin mallarına ve topraklarına el koymuş, sürgün ve katliam politikalarını uygulamaya koymuştur. Buna karşılık, Simko liderliğinde Tahran'da ayaklanma düzenleyen Kürtler, Şah rejimini korkutmuş ve Pehlevi'yi diğer ilhakçı devletlerle ortak zemin arayışına itmiştir. 1937'de bu arayış, Sadabat Pakti'nin imzalanmasıyla sonuçlanmıştır.

Dr. Şivan'ın da belirttiği gibi, “Bilindiği üzere bu pakt, Kürt halkının temel millî ve demokratik haklarını her ne pahasına olursa olsun tanınamayı; Kürt millî direniş hareketlerini bastırabilmek için Türkiye, İran ve Irak'ın müştereken hareket etmesini öngören, modern bir ‘Haçlılar İttifakı’ydı.”

Sadabat Pakti, 1958'de Irak Krallığı'nın devrilmesiyle büyük ölçüde etkisiz kalsa da, 1979'da Şah rejiminin yıkılışına kadar Kürt ulusunun inkârı ve Kürdistan coğrafyasının ilhakı, CENTO adı altında Türkiye ve İran arasında sürdürülmüştür. İran İslam Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla

Humeyni yönetiminin CENTO'dan çekilmesi, Rojhilatlı Kürtler üzerindeki ulusal baskıyı sona erdirmemiş, aksine Fars-Şii egemenliği altında yeni bir baskı dönemine taşımıştır.

Simko önderliğinden Komela'ya, PD-Kİ'den PJAK'a uzanan Kürt Ulusal Mücadelesi, her defasında ilhakçı güçler tarafından kanla bastırılmak istenmiş; Kürt halkının bağımsızlık, eşitlik ve demokrasi talepleri, süngülü tüfeklerle karşılanmıştır.

Bu bağlamda, Kürt Ulusal Mücadelesi'nin İran devletine karşı yürüttüğü mücadelenin meşruiyetinin temel dayanaklarını tam da bu tarihsel süreç içinde, eğip bükmeden anlamak ve savunmak zorunludur.

İRAN'DA DEVLET KARŞITI HAREKETİN BAŞARI OLANAKLARI

İran, stratejik ve jeopolitik konumu nedeniyle Orta Doğu'da kilit taşı rolünü üstlenmektedir. Bu yüzden İran'la ilgili her gelişme, bölgedeki tüm aktörleri derinden etkiler. Çok uluslu ve çok kültürlü yapısı ile bölgedeki karmaşık ilişkileri göz önüne alındığında, İran'ı çelişkilerin en karmaşık haliyle ele almak zorundayız.

İsrail-ABD müdahalesiyle birlikte İran'da devlet karşıtı bir hareketin mevcut koşullarda başarı elde etme olasılığı da tartışma konusu olmuştur. Kuşkusuz, gerici devletler arasındaki çelişkiler devrimci olanakları genişletebilir ve devrim için uygun zeminler yaratabilir. Çünkü bu tür devletler arasında çatışma savaşa evrildiğinde, ortaya çıkan sosyal ve ekonomik krizler derinleşir; bu da halkın “eskisi gibi yönetilemeyenlere” karşı birleşme arayışını güçlendirir.

Dolayısıyla İran-İsrail savaşı durdurulmaz bir noktaya gelseydi, İran'da devlet karşıtı hareketler yeniden güç kazanabilirdi. Ancak bu hareketlerin örgütlü ve önderlikli olma ihtimali, geçmiş deneyimlere dayanarak bugün de zayıf kalmaya devam ederdi. Örneğin; 2009 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri protestoları, 2011 Huzistan protestoları, 2017-18 protestoları, 2021-22 protestoları ve Mahsa Amini eylemleri, dağınık ve kendiliğinden gelişen halk hareketleri olarak kayıtlara geçmiştir.

Geçmişte bu isyanlar İran devleti tarafından kanlı bir şekilde bastırılmış olsa da aynı zamanda halkın devrimci dinamiklerinin ne denli güçlü ve yıkıcı olduğunu da ortaya koymuştur. Bu deneyimler, İran toplumunda devlet karşıtlığının yaygın bir duygu olduğunu göstermektedir. Fakat yukarıda da belirttiğimiz gibi, örgütsüz ve önderliksiz bir hareketin başarı şansı yoktur.

Tarihsel olarak İran'daki en etkili hareket olan İslam Devriminde bile, rejim karşıtı bir hareket olarak eski gerici rejimin yerini yeni bir gerici rejim almıştır; yani tam anlamıyla devlet karşıtı değildir.

Kısaca, devlet karşıtı bir hareketin başarılı olması için, kitleleri kendi önderliğinde örgütleyebilecek gerçek bir komünist partinin inşası gerekmektedir. Nitekim, İran'da burjuva feodal devletin yıkılmasını sağlayacak güç, ancak örgütlü devrimci proletarya sınıfıdır.

KADININ BEYANI NEDEN ESASTIR? -I

Kadının kurtuluş sorununa dair anlayışımızı somut örnek ve tartışmalar üzerinden açtığımız bu yeni yazı dizisinde anlatmak üzere hareket etmeye devam ediyoruz. Bu yazı dizimizde “Kadın beyanı esastır; aksini ispatlama yükümlülüğü erkeğe aittir” ilkesini anlatarak yürüten süreçlerdeki etkisine değineceğiz.

Tartışmalarımızı teorik olarak defalarca kez okurlarımıza aktardık, bu yazımızda kadının beyan verme sürecinde yaşadıklarını anlatmak istiyoruz. Çünkü kadının tarihsel ezilmişliğinin bugün, özellikle de saldırıya uğradığı durumda “beyanın önemi” konusunda nasıl görüldüğünü anlamak gerekiyor. Yürüttüğümüz süreçler, örgütsel deneyimlerimiz, dinlediğimiz kadınlar ve failler bu yazımızda referans olacaktır.

BEYANIN YÜKÜ

Öncelikle, kadınların erkekler hakkında beyan vermesinin sık rastlanan bir durum olmadığını belirtmek gerekir. Genel kanının aksine; kadınlar taciz, tecavüz ve şiddet gibi olaylarda beyan verme ya da kabullenme eğiliminde değil, çoğunlukla reddetme ve unutma eğilimindedir.

Peki neden böyle olur? Kadına inanılmaması, failin çoğu zaman yakın çevreden biri ya da “önemli”, “sevilen”, “başarılı” ve “güvenilir” biri olması; ayrıca olayın üzerinden zaman geçmesi ya da “kaderine razı olmak” gibi faktörler bu durumu açıklamaktadır. Bu faktörlerin haklı ya da haksız olması ayrı bir konudur; ama üzerinde mutabık olacağımız şey bunların nesnel olarak varlığıdır.

Bu nedenlerin üzerinde duracağız; fakat buna geçmeden önce asıl can alıcı nokta olan şu meseleye dikkat çekmeliyiz: Kadın özellikle taciz ve tecavüz gibi suçlara maruz kaldığında ilkin ve temel bir güdü olarak bunu reddetmek ister. Taciz ve tecavüze maruz kalan kadında utanma, kirlenme, suçluluk gibi duygular baş gösterir; bu çoğunlukla böyledir. Bu nedenle “başına gelenlerle” yüzleşmek duygusal olarak yıkıcıdır. Saldırıya uğramış kadınlar çoğunlukla olanlarla nasıl baş edeceğini bilemez halledir, unutmak ya da yok

saymak daha kolay olduğunu sandığı bir çözüm olur. Oysa bu gerçekçi bir değerlendirme değildir! Bir anda, bir yerde içini kemiren ve tüm benliğini ele geçirmiş duyguları açığa çıkar ve belki bir arkadaşına, yoldaşına anlatır. Bu süreç bazen bir hafta, bir ay, bir yıl, bir ömür sürebilir.

Kadınların ve kız çocuklarının neler hissettiğini daha iyi anlamak için birkaç örnekle açıklamak faydalı olacaktır: Bir kız çocuğu, yakın çevresinden biri tarafından tacize uğradığında, kendini koruma içgüdüleriyle vücudunu saklamaya başlar. Tacizin sebebinin kendi bedeni olduğunu düşünür. Çoğu zaman bunu kimseyle paylaşmaz; çünkü tehdit edilmiş, korkutulmuş ya da yaşadıklarını anlamaktan uzak, karmaşık duygular içindedir.

Kız çocukları, hayatın gerçeklerini anlamaya başladıkları bu anda büyürler; ne var ki aynı kız çocukları ilerleyen yaşlarında da benzer şiddet ve baskılara maruz kalır. Kadınlar çoğunlukla yaşadıklarının farkındadır; ancak bildikleri halde “hiç yaşanmamış gibi” davranmak için kendilerini ikna etmeye çalışırlar.

Örneğin, iş yerinde “sorun çıkaran” olmak istemedikleri için ya da işlerini kaybetmemek adına şiddete boyun eğler. Evde ise yuvalarının dağılması, çocukların babasız kalmaması için; arkadaş ortamında ise dışlanmamak için susarlar. “Özel alan” adı altında yaşananların gizlenmesi öğretilir.

Bu saklama eğilimi, çocukluktan yetişkinliğe kadınları boyun eğmeye mahkûm eder. Çünkü bir haksızlığa baş kaldırdıklarında karşılarında daha “büyük” sorunlar ve mücadeleler vardır.

Fail “önemli” biriye, kadınların beyan verme süreçleri daha da karmaşık bir hal alır. Fail devrimci, nüfuzlu, bir yapının yöneticisi ya da çevresi tarafından sevilen biriye, tacizci, tecavüzcü ya da şiddet faili olduğuna inanılmaz. Faillik, genellikle faşistlerden, halk düşmanlarından, çürümüşlerden ve toplumca sevilmeyen kişilerden beklenir. Oysa kadın, beyan verdiğinde çevresini kaybetme, “iftiracı” damgası yeme riskiyle karşı karşıyadır. Mağdur olması

gereken failin aksine, kadın bulunduğu ortamdan izole edilir.

Tacize, tecavüze ve şiddete maruz kalan kadın olmak zorlayıcıdır; ama “iftiracı” ya da “söz dinlemez” damgası yemek çok daha ağırdır. Faillerin sıklıkla söylediklerine tanıklık ediyoruz: “Ben değişeceğim.” Ve biz belki de öyle olmasını istediğimiz için bu söze inanıyoruz! Hiçbir gerçek adım atmadan, yıkıp yeniden inşa etmeden, değişmeyi kolay bir eylemiş gibi kavrayan aslında beyhude bir kibirle değişeceklerini ilan ediyorlar. O, genellikle bu tutumla çevresiyle bağlarını sürdürürken diğer tarafta kadınlar, yaşadıklarıyla tek başına mücadele ediyor, savaşıyor.

Bu durum, erkek egemen zihniyetin işleyiş biçimini açıkça ortaya koyar: Kadın kendi başına iyileşmeye çalışırken, fail ve destekçileri “sorunu konuşmuş ve aşmış” gibi görünüp birlikte “iyi” geçinmeye devam ederler. Bu gerçeklik, toplumsal cinsiyet adaletsizliği ve ikiyüzlülüğün en çarpıcı tezahürüdür.

Faillerin tehdit ve manipülasyonlarına sıkça tanık oluruz. İşledikleri suçun ardından, kadınları ölümle, şiddetle ve karalamayla tehdit etmeleri artık şaşırtıcı değildir. Hatta bazıları çıtayı yükselterek, kadını “kendini öldürmekle” bile korkutabilir. Bu tehditler, özellikle “önce başkasını düşünen” kadınlarda failini savunma ve koruma davranışlarının gelişmesine yol açabilir. Çünkü doğduğundan beri ezilen kadın, gördüğü zararın telafi edilebilir olduğuna inanarak başkalarının zarar görmesini engellemeye çalışır.

Bunları neden mi anlatıyoruz? Beyan vermek zorunda olan kadınların kendi içlerinde nasıl bir fırtına içinde yürüdüklerinin anlaşılması için.

“Kadın beyanı esassa herkes başkası hakkında beyan versin, iftira atsın” deniyor. Beyana neden inanmıyoruz? Çünkü erkek egemen kafa fiziksel şiddet olan bir tecavüz, cinsel taciz, dayak (ki bunda da dayak izi bekleniyor), tehdit mesajları, kadının intihara sürüklenmesini, ölüm görmek istiyor. Biz de işlettiğimiz süreçlerde eğer kanıt varsa bunları görmek, kanıtların elimizde olmasını

isteriz. Bu, kadına inanmadığımız anlamına gelmez; karşı karşıya olduğumuz suçun niteliğini somut olarak görmemizi sağlar. Şu unutulmamalıdır ki kanıt her zaman elde edilebilir bir şey değildir. Örneğin; tecavüze, tacize, şiddete maruz kalan kadın o sırada bunu videoya alamayabilir. Kimse “Neden videoya almadın?”, “Neden kaçmadın?” diye soramaz! Ki ortada kanıt varken dahi inanılmayan durumlar oluyor. Kadınlar kendilerine nasıl inandıracak? Failin tek lafına inanırken kadının “kanıt” peşinde koşmasını bekliyoruz, daha ne kadar acı çekmesini bekliyoruz?

KADININ CÜRETİNE ÖFKELENMEK

Taciz, tecavüz ve her türden başka şiddet biçimleri kadının varlığına doğrudan bir saldırdır. Bunları normal, sıradan olaylar olarak görmemeliyiz. Feodal, dinî yargılara göre sıradan olan bu olaylar bizim değer yargılarımızla tamamen karşıttır.

Kadının yaşadıklarını anlatabilmesi, hesap sormak istemesi erkek egemen kişilerin tepkisini çeker. Bu kadını erkeğin tasarrufunda görmenin bir sonucudur. Kadınlar babaları, abileri, öğretmenleri, patronları, arkadaşları ve yoldaşlarına “uygun” olmalı, erkeklere tabi olmalıdır. Bu sınırı geçen kadınlara karşı öfke duyulması beklendi bir tutumdur ve yaygındır. Ama özellikle kişi kendine devrimci diyorsa bu düşünceleri yerle bir etmeye girişmelidir. Üstünde tepinilen şeyin yalnızca bir kadın olmadığını; değerlerimiz olduğunu ve bu değerlerin devrimci değerler olduğunu bilmeliyiz.

Bize düşen sorumluluk kadının hesap sorma cüretini büyütme, kolektif çağrısı budur, kolektif tavır budur. Devrimci kadın ve erkekler cinsiyet eşitsizliğine ve bu eşitsizliğin yarattığı her türden pratiğe karşı devrimci değerlere sarılmalıdır. Değerlerin üstünde tepinen herkesi de -eğer kurtartılabilir durumdaysa- bundan vazgeçmeye çağırmalıdır.

Yazı dizimize “Beyandan sonra ne olur?” sorusuna yanıt vererek devam edeceğiz, süreçlerin nasıl işletilmesi gerektiğine dair ışık olacaktır.

devam edecek.

SINIF ANALİZİ, DEVRİMİ KAVRAMANIN TEMEL BİÇİMİDİR

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!

(V.I. Lenin)

bilgiyi olabildiğince kirleterek, dejenere ederek halkları yabancılaşma mahkûm ediyorlar. Egemenlerin, sultanlarını sürdürmek için zorunlu oldukları

sey budur...

Gerçek bilgiye ulaşmaktan söz ettiğimiz yerde gerçek toplumsal durum hakkındaki bilgi en temel konulardan biridir. Marksizm tarih bilimini ortaya koyarak insanlığın bu temel konuda bir çığır açmasını sağlamıştı. Bu yeni çağla birlikte geçmiş ve geleceği anlamak tamamen mümkün olabiliyordu.

İlkel döneminden itibaren insanlığın toplumsal bakımdan geçirdiği evrim sınıflarla, sınıf savaşıyla, üretim araçlarının toplumsal ihtiyaçları karşılamak üzere geliştirilmek zorunda oluşuyla ortaya konmuştur. Sınıfların varlığı ve sınıf savaşımı hakkında Marks bunların burjuva aydınlarca tespit edilmiş olduğundan söz eder. Oysa bugün sınıf ve sınıf savaşımı gerçekliği büsbütün reddedilmektedir. Bu Marksizm'e bir saldırıdır elbette; ama bunu daha net ifade etmek gerekirse insanın gerçeklik bilgisine, gelecek için doğru bir yönelime girmesine bir saldırıdır.

Bugünlerde işçi sınıfına dair pek çok şey söyleniyor; özellikle de onun artık bir sınıf olma niteliğini yitirdiği iddia ediliyor. Bu iddiayı desteklemek için teknolojinin gelişmesi, finans sermayesinin ulaştığı devasa boyutlar, kültürel yozlaşma, üretim süreçlerinin parçalanması gibi "objektif" gerekçeler öne sürülüyor. Oysa bunların hiçbirisi sınıf gerçekliğinin temel nedenini ortadan kaldırmaz. Üretim biçimleri, sermaye birikim modelleri, hatta emek süreçlerinin biçimi değişebilir; fakat sermayenin zenginliği, artı-değer sömürsüne dayanır. Bu mekanizma, özel mülkiyet ortadan kaldırılmadığı sürece varlığını sürdürür. Sınıfların ortadan kalkması ancak özel mülkiyet rejimlerinin yıkılmasıyla, toplumsal mülkiyetin kurulmasıyla

mümkündür. Bu temel gerçek geçerliliğini koruduğu sürece, "artık eskisi gibi sınıflar yok" söylemi her zaman boş bir iddia olarak kalacaktır.

Ancak bu iddianın etkili olduğu, yanksız kalmadığı, tersine mücadele eden güçler de dahil olmak üzere birçok kesimi etkilediği bir gerçektir. Bu etki günceldir ve ciddi bir ideolojik kuşatmanın parçasıdır. Peki bu etkinin somut izlerini nerede görüyoruz? En çok da olguları, olayları ve gelişmeleri sınıf analizinden kopartarak değerlendirme eğilimlerinde. Oysa sınıf analizi, toplumsal yapıyı ve dinamikleri kavramanın vazgeçilmez bir yöntemidir.

Buna rağmen bugün pek çok mesele, sınıf temelinden soyutlanarak bireysel düzleme, "genel insanlık halleri"ne, sadece kimlik bakış açılarına veya ikili ilişkilerdeki "samimiyet" ölçütlerine indirgeniyor. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri, siyasal iktidar tartışmalarında karşımıza çıkıyor. Seçime, seçilmeye, kısacası burjuva seçim demokrasisine odaklanmak; gerici, reformist ve küçük burjuva eğilimlerin en yaygın sapmalarından biridir. Bu durumdan kendimizi ne kadar muaf tuttuğumuz ise ayrı bir tartışma konusudur. Çünkü pratikte, "sürecin sonunda" sınıf tanımları yaparken sürecin içinde pek çok noktada "ehven-i şer" (kötünün iyisi) anlayışına göre tavır alındığını görmek mümkündür.

Bu tutum gerçekleştiğinde bile buna karşı yeterli ideolojik-politik reflekslerin geliştirilmediği de ortadadır. Oysa sınıf tanımı, işin sonunda değil, başında yapılır. Kişinin "kişisel gelecek kaygısının" yüksek olması onu küçük burjuva yapmaz; aksine, zaten küçük burjuva olduğu için bu kaygıyı taşır. Sınıfsal konum, duygu, istek ve eğilimleri belirler; davranışlar bu nesnel zeminde gelişir. Dolayısıyla sınıf analizini, sonuçlara bakarak yapmak çoğu zaman geç kalmak demektir. Birçok durumda, görülen sonuçlar zaten sınıfsal gerçeklikten kopuşun işaretidir; oysa baştan bakılması gereken yer tam da burasıdır.

Siyasal iktidarın "tek adam" figürüyle açıklanmasına ya da yetkinin tek kişide toplandığı iddiasına karşı tavrımız öteden beri açıktır. Bu tavır, Marksist ilkelere dayanır ve her defasında doğruluğu kanıtlanır. Ancak burjuva seçim mekanizmalarının sunduğu "sınırlı demokrasiden" medet ummak, "tek adam gitsin yeter" ya da "ehven-i şer" anlayışına sığınmak, sınıf perspekti-

finden kopuşun en görünür biçimidir.

Burada "üretim araçlarının bir parçası olmak", işçinin kendi bedensel emeği dışında bir üretim aracı üzerinde mülkiyet hakkının olmaması anlamına gelir. Makine, fabrika, toprak, sermaye ona ait değildir. Onu kullansa da o makineyi işleten, kendi bedeniyle işleyen kendisidir. Bu durumda işçi, emeğini ücret karşılığı satar, ama ürettiği artı-değerin sahibi değildir. Bu artı-değere burjuvazi tarafından el konulur.

Bugün ise bu tarihsel çelişki biçim değiştirerek sürmektedir. Teknoloji, otomasyon, platform ekonomileri, freelance ve "gig" (serbest çalışma/patronsuz çalışma anlamına gelen çalışma biçimleri) çalışmanın yaygınlaşması, proleterleşmenin biçimini dönüştürmektedir. Ancak öz değişmemiştir: Üretim araçlarının —fabrika, yazılım, server altyapısı, finansal ağlar— mülkiyeti yine bir azınlığın elindedir. Milyonlarca insan bu araçların yalnızca "kullanıcısı" ve bir parçasıdır; kendisi bir veri maddenciliğinin, yazılım algoritmasının veya küresel lojistik zincirinin dışıdır.

"Emek-sermaye" çelişkisi hâlâ bu ilişki üzerine kuruludur. Üretim araçlarına sahip olmak ve bu araçların yalnızca bir parçası olmak arasındaki fark, insanlık tarihinin sınıf mücadeleleriyle örülü bütün evrelerini anlamak için kilit önemdedir.

Bu tarihsel çelişki, Marksizm'in temelidir: Emek gücü kendi araçlarını toplumsal mülkiyete dönüştürmeden, üretim araçlarına ortaklaşa sahiplik sağlanmadan sömürü ortadan kalkamaz. Dolayısıyla, sınıflar yalnızca "geçmişe ait" bir olgu değildir. Üretim araçlarının özel mülkiyeti sürdükçe, sermaye artı-değeri gasbettikçe, sınıf karşıtlığı tüm biçim değişikliklerine rağmen var olmaya devam edecektir. Kendimizi tanımlarken, içinde olduğumuz koşulları açıklarken, gelişmeleri değerlendirirken yapmamız gereken ilk şey üretim araçları karşısında, çalışma hayatı içinde insanların konumları ve birbirleriyle kurdukları ilişkiler olmalıdır.

Devletlerin politikalarını veya tarihsel gelişmeleri açıklarken sınıfların temel özelliklerini ve somut çıkarlarını görmezden gelmek, ihmal etmek keyfi yorumların önünü açar. Devrim yolunda ise her keyfi yorum kitlelerin rolünü zayıflatan bir sonuç verir. Bunu sınıf analizi yapmadığımız her durumda kendi pratiğimizde gördüğümüz de açık bir gerçekliktir.

Toplumsal düşünmek, komünist çalışmaların temel tutumlarından biridir. Sorunları bireylerin sınırını aşarak toplumsal düzeyde tanımlamak ve çözüm yollarını toplumcu bir bakışla geliştirmek, Marksist bir tutum olmakla birlikte kökenleri bakımından Marksizm'den çok daha eskilere dayanır.

Marksizm ise bu bakışı yeni bir düzeye taşımıştır: Toplumsal meseleleri bilimsel bir temelde ele alırken aynı zamanda bu bilimselliği proletaryanın sınıfsal bakış açısıyla birleştirmiştir. Marksizm'in tarihsel yeniliği de burada yatar: Gerçekliğin bilimsel çözümlemesi ile ezilen sınıfın çıkarlarının birleşmesi. Çünkü proletarya zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi olmayan bir sınıf olarak gerçeğin en çıplak haliyle kavranmasını ve değiştirilmesini zorunlu kılar. Gerçekliği öğrenmek, proletaryanın kurtuluşu için kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu nedenle proletarya sadece kendi sınıfsal kurtuluşunu değil, insanlığın gelecekteki ortak çıkarlarını da temsil etme özgünlüğüne sahiptir.

Tam da bu nedenle, yani gerçekler proletaryanın çıkarlarının gerçekleşmesine hizmet edeceği için, bilimsel olan her ilerleme burjuvazinin çıkarlarının halk çıkarlarıyla karşı karşıya getirdiği için egemenler bilimi, gerçeği kendi tekellerine alır ve bunu olabildiğince kitlelerden uzağında konumlandırırlar.

Son dönemde eğitimden üretime yansıyan her türden çalışmada bilim bir avuç insanın elindedir. Bill Gates, Jeff Bezos ve son yıllarda iyice popüler bir karaktere dönüşen Elon Musk bilime yatkınlıklarıyla da ünlüdürler. Bilim bu insanların ve ait oldukları sınıfın şaklabanlığa varan gösterişli yaşamlarında hiç kuşkusuz yadsınamaz bir parçadır; ne var ki aynı sınıf toplumları yönettikleri tüm araçlarda ve topluma yönelik çalışmalarda bilimden uzaktırlar. Günümüz dünyasında gerçek bilgiye ulaşmak aşırı kolaylaşmışken söz konusu şarlatanlar

Toplumcu Bakış ve Egemen

Toplumsal sorunların derinleştiği, gerici kliklerin kendi çatışmaları arasında halkı bölüp oyaladığı günümüzde, gerçek kurtuluşun yolu bağımsız bir toplumsal aklın gelişmesinden geçer. Bu, yalnızca sorunları görmek değil; onları kendi özgün çıkarlarımız doğrultusunda ele alıp birleştirici ve ileriye dönük bir bakış açısı geliştirmektir. İşte bu yüzden, toplum için düşünmek, tarihimizin en önemli görevi olmaya devam etmektedir.

Marksizm-Leninizm-Maoizm toplumcu bakış açısına sahiptir ve kurutuluş için ihtiyaç duyulan aklın temsilcisidir.

Toplumcu düşünmek, bugün her zamankinden daha yakıcı bir görev. Çünkü toplumcu düşünce, hiç olmadığı kadar itibarsızlaştırılmaya çalışılmaktadır. Özellikle yeni kuşaklarda, gelişmiş teknolojik araçların da etkisiyle, “toplum için düşünmek” kavramına kendiliğinden rastlamak artık neredeyse pek mümkün değildir. Bireyciliğin, rekabetçi kültürün ve dijital dünyanın sunduğu yapay gündemlerin baskısıyla toplumcu düşünceye duyulan inanç aşındırılmakta; “toplum için düşünmek” neredeyse bir ayrıcalık ya da özel bir çaba gerektiren istisnai bir tavır haline gelmektedir. Oysa 21. yüzyıla girerken esas olan, toplumsal olana yönelmektir. Bugün asıl ihtiyaç, toplumsal olana yeniden yönelmek, ortak çıkarı savunmak ve toplumsal ilerlemeyi sahiplenmektir. Çünkü geleceğe dair gerçek bir umut, ancak toplumcu düşüncenin yeniden güçlenmesiyle mümkündür.

Kuşkusuz bu, ilk kez ortaya çıkan bir sorun değildir. Üstelik son dönemde, bu sorunla yüzleşip aşmaya çalışan örnekler de hiç az değil. Gençlerin sanıldığı gibi asosyal olmadıkları, tam tersine dünyanın dört bir yanında emperyalizmin ve onun yerli iş birlikçilerinin kışkırttığı haksız savaflara, soykırım boyutuna varan saldırılara karşı cüretle ayağa kalktıklarını gördük. Belki örgütsüz, belki dağınık; ama kesinlikle cesur protestolar buna kanıt oldu. Dahası, bireyciliğin ve rekabet kültürüne dayalı yaşam biçimlerinin gerçek bir kurtuluş getirmedikleri fikri, her geçen gün daha fazla insan tarafından paylaşılmaya başlandı. Gerçeklik, toplumsal ilerlemenin kaçınılmaz seyrini bir kez daha gözler önüne seriyor. Artık gericileşmiş ve çürümüş üretim ilişkileri çözülme noktasına gelmiş durumda. Süreğen-

leşen kriz dalgaları ve büyüyen büyük savaş olasılığı, insanlığın gerçek kurtuluşuna zemin hazırlayacak her türden gelişmenin olgunlaştığını gösteriyor.

Elbette zeminin olgunlaşması kurtuluş yolunu aydınlatmaz. Bu, sadece kurtulmak isteğini ortaya çıkarır. Bugün emperyalist ya da faşist güçler arasındaki kutuplaşma, çatışma ve iktidar dalaşları, geniş kesimleri gerçek sorunlardan uzaklaştırmak için bir perde işlevi görüyor. Halkı sahte taraflaşmalarla oyalıyor, gerçek çelişkilerin üzerini örtüyor.

Son yılların en çarpıcı gerçeklerinden biri, uluslararası düzeyde haksız savaş riskinin giderek artmasıdır. Uzun süredir bu noktaya dikkat çekiyoruz. Aynı şekilde, bununla doğrudan bağlantılı olarak pek çok ülkede gerici sınıflar içindeki farklı kliklerin iktidar dalaşlarının yoğunlaştığını, kimi zaman şiddete varan çatışmalara dönüştüğünü görüyoruz. Bunların salt göz boyama, kitleleri düzene yedekleme niyeti taşıyan gelişmeler olmadığı açık. Egemenlerin dünyasında da çelişkiler, çıkar çatışmaları, yoğun rekabet ve başarısızlık korkusundan beslenen bir şiddet eğilimi vardır. Gerçek olgulara dayanan bu tür çatışmalardan doğan kutuplaşma, günümüzün en önemli sorunlarından biridir. Çünkü bu kutuplaşma, gerçekte bu çatışmadan hiçbir çıkarı olmayan geniş kesimleri içine çekmekte; onları kendi gerçek dünyalarından koparıp çıkarlarına tamamen ters düşen bir politik alana sürüklemektedir. Bugün belirgin biçimde anti emperyalist ve anti faşist kişilerin, grupların bile bu kutuplaşmanın bir parçasına dönüştüğünü görüyoruz. Bu, proleter devrimci hareketin en geniş cepheyi devrim saflarında birleştirme amacına ters bir gelişmedir. Bu nedenle bu olgu, proleter devrimci hareket tarafından mutlaka incelenmeli, doğru kavranmalı ve bu konuda teorik ve politik bir birikim oluşturulmalıdır. Tam da bu yüzden, bu sorunu ele almayı ve üzerine eğilmeyi tarihsel bir sorumluluk kabul ediyoruz. Çünkü toplumun önünde duran asıl görev, gerici kliklerin çatışmasına yedeklenmekten kurtulmak ve bu çatışmaları kendi bağımsız toplumsal çıkarları doğrultusunda aşacak bir bakış açısı geliştirmektir. Toplum için düşünmek, bu anlamda toplumsal bir bakışa sahip olmak her zamankinden daha özel bir önem taşımaktadır.

SINIF BAKIŞ AÇISINDAN HAREKETLE TOPLUMCU YAKLAŞIM

Tayyip Erdoğan’da somutlaşan gericilik, bağınazlık ve zorbalığa dayalı uygulamalar, bugün çok geniş bir kesimde iktidarı bir kişiyle açıklama ve tüm sorumluluğu tek bir kişiye indirgeme eğilimine dönüşmüş durumda. Bunda, Erdoğan’ın uzun süredir iktidarda olması ve yönetimin “tek adam” imajı üzerinden kurulması da önemli bir rol oynuyor. Erdoğan’a karşı olmanın, her türden gericiliğe, zorbalığa ve mevcut iktidar biçimlerine karşı olmakla eşdeğer sanılması, son dönemin en büyük sapmalarından biridir. Bu türden bir sapmanın, uluslararası düzeydeki önemli olaylarda da sıkça görülmesi, aslında bunun “olağan” bir durum olduğunu gösteriyor. Bu nedenle bu sapmayla baş etmek bir yönüyle kolaydır, çünkü kökenleri açıktır ve benzer biçimlerde tekrar eder. Ancak aynı zamanda zordur; çünkü geniş kitleleri yanıltma kapasitesi hâlâ güçlüdür.

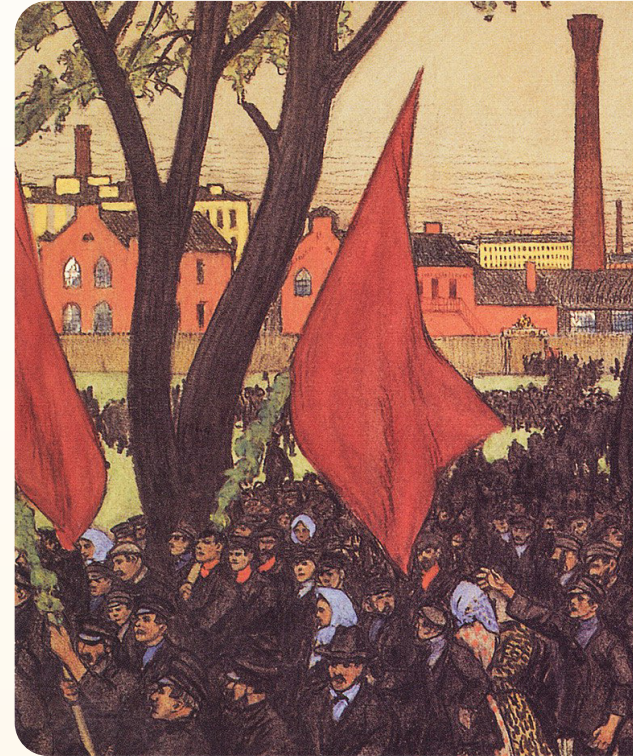
Olağanlık hali belirli bir düşünce biçimine işaret eder. Nedir bu düşünce biçimi? Bu düşünce biçimi, bireylerin ve grupların kendi bağımsız toplumsal çıkarlarını gözetmek yerine, onları yönlendiren ya da sömüren egemen güçlerin çıkarlarına tabi olmayı kabullenmeleri anlamına gelir. Kendinde gelişmiş bir bağımsız iradenin olmaması, kendi geleceğini başka bir öznenin çıkarlarına endekslmek ya da daha güçlü olan öznenin çıkarlarından yararlanmak, bu düşünce biçiminin tipik sonuçlarıdır. Bunlar, kendi bağımsız geleceklerini yaratmaları mümkün olmayan kişi veya grupların kaçınılmaz bağımlılıklarını ifade eder. Temelde halk kitlelerine karşı konumlandıkları, devrimleri kendileri için bir kâbus olarak gördükleri halde; emperyalist, faşist ya da burjuva egemen sınıf kliklerinden ya da bloklarından birine yedeklenmeyi kaçınılmaz kabul ederler. Onlar için “yapacak başka bir şey yoktur.”

Örneğin; Ukrayna’da halkın iradesinin ezilmesini ve yok sayılmasını umursamadan, “kuşatılmakta olan” Rusya’nın haklı saldırısından söz ederler. Siyonist İsrail’in mazlum ve anti ABD’ci İran’a karşı saldırısını “İrancı” bir tutumla eleştirirler. Hatta İmamoğlu’nu “Tayyip Erdoğan’ı alt edebilecek bir lider” ola-

rak selamlarlar. Tüm bu yaklaşımlarda ortak olan şey, kendi güç ve iradelerine güvenmemeleri; büyük güçlerle birleşmekten, yani onlara yedeklenmekten başka çıkar yol görmemeleridir.

Kendi bağımsız iradesini oluşturacak nedenlerden ve köklerden uzak olan bu düşünce biçimi, her seferinde sınıf uzlaşmacılığına, başka öznelere endekslenmeye, ilkesizliğe ve oportünizme yol açar. O kadar derindir ki daha güçlü bir liderlik ortaya çıktığında, 180 derecelik dönüşümlere bile kolaylıkla uyum sağlarlar.

İşte bu yüzden, bağımlı ve ilkesiz düşünce biçimlerinden sıyrılarak sınıf bilinciyle ve kararlı bir tavırla hareket etmek toplumsal kurtuluşun anahtarıdır.

Sınıf tavrı, yalnızca teorik bir kategori değil; pratik bir duruş, politik bir tercih meselesidir.

TOPLUMCU DÜŞÜNCENİN TEMELİ SINIF ANALİZİDİR

Her gelişmeyi sınıfsal temelde çözümlemek ve gerici ideolojik rüzgârlara karşı sınıf bilincini savunmak, komünist çalışmanın omurgasıdır. Proletarya — “zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi olmayan sınıf” olarak — gerçeği kavrama ve değiştirme görevini var oldukça diri tutacaktır. Bu nedenle proletarya, diğer tüm sınıflardan farklı olarak, kendi kurtuluşunu ancak kendi elleriyle gerçekleştirebilir. Burjuvaziye özenmek ya da burjuvalaşarak “kendini kurtarmak” ise proletarya için bir seçenek değildir; çünkü onun üretim

Sınıf Kliklerinin Çatışmaları

araçlarıyla ilişkisi, zaten o araçların bir parçası olmaktan öteye geçemez. Sözüne ettiğimiz gerici klikler ya da bloklar arasındaki kutuplaşmalarda proletaryanın “faydacı” politikalara yönelmesi, tam da bu özelliği nedeniyle kendi gerçekliğine aykırıdır. “Gerçekliğine aykırıdır” vurgusu özellikle öne çıkarılmalıdır. Çünkü bu özellik, bize “proleter bir çizgide” olup olmadığımızı, yani gerçekliğe uygun, doğru ve bilimsel bir yol izleyip izlemediğimizi somut olarak gösterir. Eğer gerici kliklerden ya da bloklardan birine yedeklenme ya da onlara yaranma siyaseti izleniyorsa, artık proleter bir çizgiden söz edilemez. Bu durumda tartışma, “Proleter bir çizgi mümkün müdür?” ya da “Proletarya hâlâ bir sınıf olarak varlığını sürdürüyor mu?” gibi revizyonizmin sıkça günde-

çabanın yürütüldüğünü açıkça gösteriyor. Oysa her şey, halkın iradesinin bu tür kutuplaşmalarla bastırılmasına ve iradesizleştirilmesine hizmet ediyor; bunu görememek tam anlamıyla bir ahmaklık olur.

Bu ahmaklığa düşmemenin biricik yolu, proletarya gerçekliğine vakıf olmaktır. Bunun yolu, sınıf analizlerinin önemini kavramak ve sınıf tavırlarını berrak biçimde ortaya koymanın zorunluluğunu öğrenmektir. Böyle durumlarla karşılaşıldığında, her olayı proletaryanın çıkarları açısından değerlendirmek; olay hangi ülkede gerçekleşiyorsa o ülke proletaryasının çıkarlarını esas almak, tek devrimci başlangıç noktamız olmalıdır.

Yazımızın girişinde sözüne ettiğimiz “toplumcu” bakış açısının bugünkü gerçek dayanağı ise tartışmasız biçimde proletaryadır. Eğer proletarya meselesinde zihinler muğlaksa, toplumun çıkarları açısından doğru fikirler oluşturmak da imkânsızdır.

SINIF SAVAŞIMI VE DEVRİM

Marksist teoriye göre devrimler, sınıf savaşımının keskinleşmiş biçimidir. Tüm toplumsal tarih, üretim araçları karşısındaki konum üzerinden oluşan sınıflar arasındaki çatışmalarla ilerlemiştir. Tarih, bu çatışmaların yalnızca gündelik mücadeleler değil, aynı zamanda bu mücadelelerin belli aşamalarda nitel bir sıçramayla devrimci kopuşlara yol açtığını göstermiştir.

Tam da burada uzlaşmazlık kavramı belirleyici olur. Bir devrim, hangi sınıfın çıkarına uygundur, hangi sınıfın çıkarına aykırıdır? Bu sorunun cevabı, sınıf konumuyla belirlenir.

• **Proletaryanın çıkarı:** Üretim araçlarının toplumsallaştırılması, özel mülkiyetin kaldırılması, sömürünün son bulması.

• **Burjuvazinin çıkarı:** Özel mülkiyetin korunması, artı-değerin işçi sınıfından gasp edilmeye devam etmesi.

• **Küçük burjuvazi:** Çoğu zaman kararsızdır, ara sınıf niteliği taşır; devrimci dalga güçlü olduğunda proletaryaya, gericilik yükseldiğinde burjuvaziye meyleder.

Bu nedenle sınıf uzlaşmazlığı nesnel bir yasadır. Proletaryanın devrimden çıkarı vardır; burjuvazinin yoktur. Bu

uzlaşmazlık geçici uzlaşmalar, ittifaklar, geçici tavizlerle maskelense de temel çelişki ortadan kalkmaz.

Bu, sınıf uzlaşmazlığının siyasal biçimidir: Sömürülen sınıf iktidara geldiğinde, eski egemen sınıfın direncini kırmak zorundadır. Bu kaçınılmazdır. Engels’in dediği gibi: “Devlet, bir sınıfın başka bir sınıfı baskı altında tutmasının aracıdır.” Bu bağlamda “sınıf bakış açısı” yalnızca ideolojik bir yönelim değil, aynı zamanda somut bir siyasal yöntem ve örgütlenme biçimidir. Sınıf analizine dayalı bakış açısı; olayları kişisel, ahlakî ya da bireysel psikoloji üzerinden değil, üretim ilişkileri, mülkiyet yapısı, sınıfsal çıkarlar üzerinden kavrar.

Marksizm’in bize şunu söyler: Sınıflar var oldukça, sınıf savaşı kaçınılmazdır; sınıf savaşı var oldukça devrim olasılığı ortadadır. Bu, iradeye bağlı bir dilek değil, üretim tarzının iç yasalarından doğan nesnel bir zorunluluktur. Proletarya kendi kurtuluşu için gerçekliği öğrenmeye, örgütlenmeye, sömürücü sınıfları bertaraf etmeye zorunludur.

KUTUPLAŞMALAR, ÇATIŞMALAR VE GÖRÜNÜRDEKİ SEÇENEKLER

Emperyalist bloklar: ABD ve Çin/Rusya “rekabeti.” Her iki kamp da kendi sermaye sınıfının çıkarını savunur. Birinin “daha az kötü” olduğu yanılması, ezilenleri kendi sömürücüsüne rıza göstermeye iter.

Yerli klik dalaşları: Türkiye’de CHP–AKP kutuplaşması ya da aynı partinin içindeki hizip savaşları (Özgür Özel–Kılıçdaroğlu–İmamoğlu). Burada çatışan, emekçi halkın çıkarları değil, burjuvazinin farklı kesimlerinin çıkarlarıdır. Kimi uluslararası sermaye ile daha içli dışlı, kimi yerli sermayeyi korumacı gösterir, kimi “AB’ci”dir, kimi “milliyetçi”dir ama hepsi aynı sınıf düzeninin devamını savunur. “Bu çatışmanın toplumsal temelinde hangi sınıfın çıkarı var? Ezilen sınıfların çıkarı nerede duruyor?”

Sorun tam da buradadır: Bu tür klik dalaşlarında halkın çıkarı yoktur. Çünkü: Emperyalist devletler arası çatışma, hangi emperyalist bloğun sermaye birikimini büyüteceği kavgasıdır. Yerli klik dalaşı ise hangi egemen sınıf hizbinin devleti ve kaynakları hangi sermaye grubuna peşkeş çekeceği kavgasıdır.

Yani ortada gerçek bir “halk seçeneği” yoktur. Halk, yalnızca “hangi patronun

sofrasına oturacağı” konusunda tercihe zorlanır. Oysa halkın masada yeri yoktur, kendisi yemektir.

TARAF OLMAK: İDEOLOJİK MANİPÜLASYON

Burada devlet aygıtının ideolojik aygıtları devreye girer: Medya, parti aygıtları, sivil toplum maskeleri... Bütün bunlar “sanki senin de çıkarın var” hissiyatı üretir: “Ülke beka sorunu yaşıyor”, “Batı bizi bölmek istiyor”, “Demokrasi için şu hizip kazanmalı.” Ya da emperyalist kamplaşmada: “Küresel denge ABD’nin tekelinden kurtuluyor” diyerek Çin ya da Rusya hayranlığı körüklenir. İran Siyonist İsrail’e yeğ tutulur...

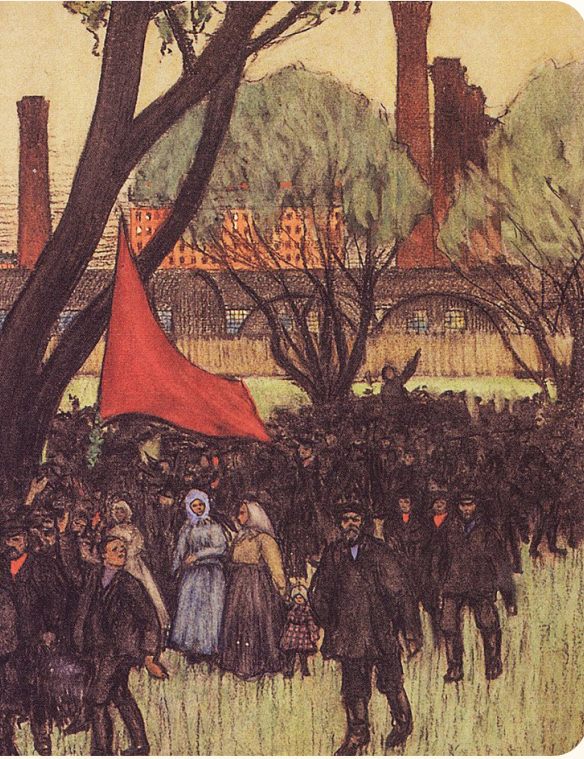
Böylece işçi sınıfı kendi sınıfsal gündemini terk eder, başka sınıfların iç kavgasına yedeklenir.

Bu tuzağın tarihsel dersleri de vardır. Örneğin Birinci Dünya Savaşı, emperyalist devletlerin yeniden paylaşım kavgasıydı. Ama işçi sınıfı partilerinin büyük bölümü “kendi” burjuvazisini destekledi. Alman Sosyal Demokratları Alman burjuvazisini, Fransız sosyalistleri Fransız burjuvazisini destekledi. Böylece enternasyonal işçi sınıfı birbirini öldürdü — kazanan burjuvazi oldu. Ancak Bolşevikler tam tersini yaptı: Emperyalist savaşa karşı “kendi burjuvazisine karşı savaşı” savundu. “Anavatan savunusu” yerine “proletarya devrimi” dedi. Bu, Marksist sınıf bakış açısının en net sınavıdır.

Ne yapmak gerekir?

Toplumcu bakış açısı şunu öğretir: Ezilenlerin tarafı, egemen sınıf kliklerinin çatışmasında taraf olmak değil, kendi bağımsız hattını yaratmak ve güçlendirmektir. Devamla, emperyalist blok çatışmalarında ezilenlerin çıkarı hiçbir emperyalist bloka yedeklenmemektir ve son olarak her biri uşak kliklerin dalaşında ezilenlerin çıkarı, burjuva düzen içi “en iyi”yi seçmek değil, kendi iktidar alternatifini yaratmak ve devrimci mücadeleyi büyütmeektir.

Toplumcu bakış açısı, her türlü gerici kutuplaşmaya karşı halkın kendi bağımsız mevziini korumayı öğretir. Kimi destekleyeceğine değil, neyi örgütleyeceğine odaklanır. Çözüm, gerici ve burjuva hiziplerden birini seçmek değil, sınıf bilincini büyütme ve örgütlenmektir.

me getirdiği sorulara doğru sürüklenir. Yukarıda örneklerini verdiğimiz olaylardaki oportünist tutumların temel özelliği, proletarya sınıfından şüphe eden soruları içermeleridir. Bu yüzden söz konusu konularda tavırlarımızı açık-larken, bağımsız sınıf iradesine dayanan bir çizgiyi savunduk. Eğer tartışma bir ulusal baskı ya da işgal meselesi ise yine sınıf iradesine dayanmakla birlikte, bütün bir ulusun iradesine yaslanan devrimci politikalara dikkat çektik.

Son zamanlarda ise özellikle CHP içindeki “hesaplaşmalar” üzerinden çok daha derin bir kutuplaştırma siyaseti dayatılıyor. Yakın zamandaki İsrail’in İran’a saldırısı sonrasında CHP içindeki bu hesaplaşma, bağımsız sınıf iradesinin bastırılması için büyük bir

İSRAİL, FİLİSTİNLİLERİ BATI ŞERİA'NIN KALBİNDEN SÜRMEK İÇİN TÜNEL İNŞA EDİYOR

İsrail, Batı Şeria'nın kalbinde, Filistinlilerin içinden geçmek zorunda kalacağı tüneller inşa ediyor. Böylece işgal altındaki toprakların büyük bölümü sadece İsraillilere açık olacak. Amaç, Kudüs etrafındaki Filistinli varlığını ortadan kaldırmak.

Yakında Batı Şeria'nın güneyindeki 1,5 milyon Filistinli ile toprakların geri kalanı arasındaki tek bağlantı bir yeraltı tüneli olacak. Yakın zamanda onaylanan, Yaşam Örgüsü (Fabric of Life) Projesi isimli bu altyapı planı, esasında Batı Şeria'yı ikiye bölecek. Filistinlilerin, Beytüllahim ve El Halil valiliğinden Ürdün Vadisindeki Eriha'ya ulaşımı, İsrail'in Doğu Kudüs'teki

kırsal alanlara uğramadan geçmek için inşa etmeyi planladığı yeni bir yeraltı tüneline gerçekleşecek. Bu, Kudüs'le Ürdün Vadisi sınırları arasındaki tüm alanın yalnızca İsraillilerin erişimine açık olacağı anlamına geliyor.

Bu ayın başlarında İsrail hükümeti tarafından onaylanan ve İsrail'in, Filistin Ulusal Yönetimi adına kanunsuzca toplanan Filistin gümrük paralarıyla beslediği özel bir fon ile karşılamayı planladığı proje, 90 milyar dolar tutacak. Bu fonlar, görünüşte Batı Şeria'daki Filistinli nüfusuna yönelik geliştirme projelerinde kullanılma amacı taşıyor. Ancak proje, Filistin ulaşımının gelişi-

miyle ilgili değil, Kudüs'ün doğusunda Batı Şeria'daki coğrafi bölge üzerinde İsrail denetimini güçlendirmekle ilgili. Yaşam Örgüsü Projesi, bu bölgedeki herhangi bir Filistin ulaşımını etkin bir şekilde yasaklayacak.

Yaşam Örgüsü'nün daha geniş bağlamı, İsrail'in ilk kez 2000'li yılların başında o zamanın başbakanı Ariel Sharon'ın yönetiminde hazırladığı "Büyük Kudüs" adlı daha geniş geliştirme planlarının sadece bir parçası.

Amaç basit: İsrail'in 1981'de kendi topraklarına kattığı ve kendi bölgesinin bir parçasıymış gibi davrandığı Doğu

Kudüs ile şehrin doğusunu, Ürdün Vadisi'nin uç noktalarına kadar ulaşan Kudüs çölü üzerinden genişleten bir dizi İsrail yerleşimi ile bağlamak. Bu, Batı Şeria'da bahsi geçen proje tarafından hedeflenen yaklaşık 12 kilometre kareyi, Kudüs'ün batı sınırlarının uzantısına dönüştürecek. Burası İsrail haritalarında "Doğu-1" anlamına gelen "D-1 bölgesi" (E-1 area) olarak biliniyor.

35 kilometre uzunluğunda ve 25 kilometre genişliğindeki bu kara şeridi, Batı Şeria'yı batıdan doğuya keserek 1948 topraklarının bir parçası olacak.

İsrail, 2007'de Batı Şeria'nın güneyini merkeze bağlayan İsrail'e ait Yol-1'in altından geçen başka bir yeraltı tünelinin inşasını içeren "Egemenlik Yolu" isimli bir başka benzer projeyi onayladı. Egemenlik Yolu'nun bu güzergâhta Filistinlilerin kullanımına açık tek yol olmasıyla yerüstü temizlendi ve yalnızca İsrail'in kullanımına açıldı.

"Egemenlik Yolu", merkez ve güney bölgeler arasındaki Filistin devamlılığını temsil eden Kudüs'ün doğu çevrelerine uğramadan geçerken Yaşam Örgüsü Yolu, Kudüs ve Ürdün Vadisi arasındaki Filistin devamlılığını temsil eden doğudaki kırık alanlara uğramayacak. Bu iki proje birlikte Kudüs'ün doğusundaki bütün Batı Şeria'yı Filistin ulaşımından arındıracak ve hâlâ orada yaşayan Filistin topluluklarını soyutlayacak.

YERALTI YOLLARI PROJESİ NASIL BAŞLADI?

"Greater Jerusalem" projesinin yeniden yürürlüğe konması İsrail'in, 7 Ekim saldırılarını takiben başlattığı, Gazze'de süregelen güncel savaş bahanesiyle Batı Şeria'nın ilhakını hızlıca tamamlamak için acele eden Benjamin Netan-

yahu'nun güncel sağcı koalisyonunun altında gerçekleşti. Ancak 2021'de, saldırılardan üç yıl önce, İsrail hükümeti Yaşam Örgüsü Yolu projesinin ilk kısmını ilerletmişti.

O dönemlerde Netanyahu hükümeti, Kudüs'ün doğu kısımlarındaki iki Filistin topluluğunu, Al-Eizariya ve Abu Dis'i soyutlayacak projenin ilk aşamasını başlatmak için 14 milyon şekellik (yaklaşık 4,6 milyon dolar) ödeneği onaylamıştı. Yıllar içinde neredeyse tek bir şehre dönüşen bu iki kent, Egemenlik Yolu ve Yaşam Örgüsü projelerinin kesişim noktasında bulunuyor.

Her iki kent de çok eski zamanlardan beri Kudüs'ün doğal uzantısı durumundaydı. Kentler ve şehir arasındaki bu bağlantı 1970'lerin sonunda, İsrail'in Maale Adumim yerleşimini kurmasına kadar hayatın bir gerçeği idi. Maale Adumim yerleşimi, günümüzde İsrail yasalarına göre şehir statüsünde ve 40 binden fazla İsrailliye ev sahipliği yapıyor.

Anonim kalma şartıyla Mondoweiss'e konuşan Al-Eizariya sakini Sara (gerçek ismi değil), "Bugün, Al-Eizariya yalnızca komşu kent Abu Dis ile bağlantılı ve her iki kent de aslında bir" diyor. "Maale Adumim göbeğinde her iki kente bir adet giriş var, bir tane de güneyde Beytullahim'e doğru giderken var."

2021'de İsrail hükümetinin onayladığı projenin ilk aşaması, Maale Adumim göbeğindeki Al-Eizariya'ya girişi bir duvarla kapatmayı içeriyordu. Bu, Al-Eizariya'yı yeni duvar ile Abu Dis'in diğer tarafında bulunan, onu Kudüs'ten ayıran duvar arasına sıkıştırıyordu. Her iki kentin de tek çıkış yolu güneyde Beytullahim'de ve kuzeyde Zaayem kentindeki İsrail kontrol noktasında olacaktı.

BÜYÜK BİR HAPİSHANEDE YAŞAMAK

Sara, "Al-Eizariya'da yaşıyorsan aslında her daim kalabalık olan tek bir ana caddeli büyük bir hapishanede yaşıyorsun demektir," dedi. "Günlük basit ihtiyaçlarını karşılayabilirsin ancak ayrılmak o kadar uzun ve acı dolu bir süreç ki hastaneye gitmek veya iş için şehir dışına çıkmak gibi iyi sebeplerin olmadığı sürece kalmayı tercih edersin."

"Ben Al-Eizariya'da bir kültür merkezinde çalışıyorum, bu yüzden de kentten çıkmam gerekmiyor. Trafik sürekli sıkışık olmasa tamı tamına 15 dakika uzaklıkta olmasına rağmen Ekim 2023'ten önce

arkadaşlarımı görmek için ayda bir kez Ramallah'a giderdim" diye belirtti Sara. "Güncel savaşın başlangıcından beri İsrail polisi keyfi biçimde göbekteki girişi bazen dakikalarca, bazen saatlerce kapatıyor ve bu da kentteki trafik tıkanıklığını artırıp Al-Eizariya ve Abu Dis'den ayrılmayı daha da zorlaştırıyor."

"Ekim 2023'ten beri evim ile kültür merkezi arasında yaşadım ve Al-Eizariya'dan anca üç dört ayda bir ayrılıyorum," dedi Sara. "Bu hapishane değilse nedir?"

"Kültür merkezinde Al-Eizariya ve Abu Dis'teki çocuklara müzik, sanat ve dil alanlarında dersler sunuyoruz. Geçen sene bazılarını iptal etmek zorunda kaldık çünkü öğretmenler, kontrol noktasının kapanması veya yolun tıkanıklığından dolayı trafikte saatlerce sıkışılıyordu. Beytullahim veya Ramallah'tan gelen bazı meslektaşlar aynı sebepten ötürü sık sık evden çalışmak zorunda kalıyor," diye belirtti.

Bu durum Al-Eizariya'da "Yaşam Örgüsü" veya "Egemenlik Yolu" projelerinin uygulanmasından önce başladı ve yıllardır süregeliyor. Fakat bu projeler, kenti iyice kapatacak: Filistinlilerin çıkış yolu, Al-Eizariya'nın güneydoğusunda başlayıp 4,5 kilometre boyunca doğu kenarının altından ilerleyen, Filistin kenti Anata'nın yakınındaki Zaayem kontrol noktasının diğer tarafından yerüstüne çıkıp oradan direkt Ramallah'a giden bir tünele yönlenecek. Yaşam Örgüsü projesinin ikinci kısmı mayısın başında onaylandı. Filistin ulaşımını başka bir tünele kaydıracak: Tünel, Al-Eizariya'nın güneyindeki aynı konumda başlayacak ama doğuya yönelecek ve böylece Filistinliler, Kudüs'ün doğusundaki kırık alanı es geçerek Eriha'nın yakınında yeryüzüne çıkacak.

İsrail'in inşa ettiği Yol-1 üzerinde halihazırda Filistin araçlarının dolaşımını yasaklayan Zaayem kontrol noktası kaldırılıp yol yalnızca İsrail kullanımı na açık olacak. Bu durum, Al-Eizariya ve Abu Dis'in de ötesini, 1,5 milyon Filistinlinin yaşadığı Ramallah, Eriha ve güneydeki Beytullahim ile El-Halil valilikleri arasındaki tüm Filistin trafiğini etkileyecek.

Güvenlik endişelerinden ötürü anonim kalmayı talep eden Filistinli bir minibüs şoförü, Ramallah ve Beytullahim arasında her gün katettiği meşakkatli yolu Mondoweiss'e tarif etti.

"Her gün Ramallah'tan ayrılıp güneye gidiyorum ve bizi Kudüs'ten ayıran

Kalandiya kontrol noktasının önünden geçerek Zaayem kontrol noktasına doğru yol alıyorum."

Oradan, Yol-1'in uzantısı boyunca devam ettiğini, Maale Adumim yolundaki İsrailli yerleşimcilerin yan tarafında yolculuk ettiğini söyledi. Yerleşim alanına girmeden hemen önce, Al-Eizariya'nın tıkalı sokaklarına sapıyor ve en sonunda Beytullahim'in kuzeyindeki "Konteynır" kontrol noktasına ulaşıyor.

Şoför, Ekim 2023'ten önce her gün yedişer kişilik dört tur yapabildiğini söyledi. "Bu miktar, minibüsün giderlerini karşılayıp geçinmeye anca yetiyordu," diye açıkladı. "Ama Gazze'deki savaştan sonra, İsrail ordusu Zaayem, Konteynır ve Eizariya girişini daha sık kapatmaya başladı ve bu da trafiğin sıkışıklığına sebep oldu."

Şimdi durum o kadar kötüleşti ki her gün sadece bir tur yapabiliyor. "Her sabah, minibüs yolcularla dolup Ramallah'tan ayrıldığımda, önümdeki uzun yolu düşünüyorum" diyor.

Kalandiya'daki trafikten veya Zayeem veya Konteynır'daki kontrol noktalarında sürpriz bir kapanmadan dolayı da olsa kendini sık sık yolcularla güzergâh üzerinde iki üç saat harcarken buluyor. "Ve bir kez daha kendi kendime bu işten nefret ettiğimi söylüyorum."

Egemenlik Yolu ve Yaşam Örgüsü tünellerinin Filistinliler için seyahat etmeyi daha da karmaşık hale getirebileceğiyle ilgili endişelerini ifade etti. Önerilen değişiklikler sonucunda, planlanan tünel sistemi yoluyla Al-Eizariya'yı tamamen es geçecek ve yolcuları Al-Eizariya veya Abu Dis'te direkt indiremeyecek. "Oradan eve kendi başlarına gitmeleri gerekecek" dedi.

Dahası, yeni rotaların daha sıkı kısıtlamalara yol açacağından korkuyor. "Trafik muhtemelen daha da kötüleşecek" diye ekledi. "Yolu yerleşimcilerle paylaşmadığımızda İsrail ordusu yolu bütün gün kapalı tutmayı umursamıyor. Tüneli kapatmak için bir asker yeterli olur."

"BÜYÜK KUDÜS"TE FİLİSTİNLİ NÜFUSUNU SEYRELTEMEK

Minibüs şoförü altyapı projelerinin, Filistinli dolaşımına kapatılacak bölgede yaşayan, düzinelerce Bedevi toplulugundan oluşan Filistinli toplulukları nasıl etkileyeceğini ayrıca açıkladı.

"Yol-1 (Road-1) üzerindeki Bedevi top-

luluklarının yakınında araç sürmeyi bırakmam gerekir" dedi şoför. "Al-Eizariya ve Eriha arasında yaşıyorlar ve ben bu topluluklardaki yolcuları taşıyamam."

Ramallah-Beytullahim minibüsüne binemeyen Bedevi yolcular, İsrail'in "Büyük Kudüs" projesini genişletmeyi planladığı Kudüs'ün doğusundaki topraklarda yaşayan 25 Bedevi topluluğunun sakinleri. Bunlar tam olarak Yaşam Örgüsü tünelinin herhangi bir Filistin dolaşımını dışarıda bırakacağı topluluklar. İsrail'in yıllardır yerlerinden sürmeye çalıştığı Han el-Ahmar ve Jabal al-Baba gibi ünlü Bedevi topluluklar bunlardan birkaçı.

Bu toplulukların, merkezden Batı Şeria'nın güneyine uzanan Filistin yolunda konumlanmaları, özellikle kuzeyle güneyi bağlayan bu hayati öneme sahip bölge olmak üzere Batı Şeria'daki Filistinli varlığının devamını sağlıyor. Kısmen Filistinlilerin bu topluluklara erişimi sayesinde yıllardır sürgüne direnen bu toplulukların tecridi, etnik temizliklerini kolaylaştıracak.

Bu toplulukların tecridi ve sonrasında sürgünü, tüm D-1 bölgesini Kudüs'ün yeni İsrail sınırlarına katıp Batı Şeria'daki Filistinli nüfusunun devamını yok etmeden ve bir Filistin devleti için herhangi bir coğrafi temeli ortadan kaldırmadan önceki son hamle olur.

Bu projenin uzun vadedeki tek etkisi bu değil. "Al-Eizariya ve Abu Dis'teki hayat zaten yeterince zor ve her iki kentin kalabalıklaşması esasen merkezle güney arasındaki yolun tam ortalarında bulunmalarından kaynaklanıyor" diye belirtti Sara. "Tesadüfen de olsa bu durum yerli ticarete katkı sağlıyor ve insanlar zorluğa rağmen hâlâ işe gidip gelebiliyor. Ancak proje geçerse biz tamamen tecrit edilecek ve daha da soyutlanacağız. Şimdiden yolların daha uzun süre boyunca kapatılmasını hayal edebiliyorum. Ramallah veya Beytullahim'de çalışanlar kendilerini o şehirlere taşınmak zorunda bulacak."

Filistinlilerin Al-Eizariya'da tecrübe ettiği hayat koşulları, Kudüs çevresinde şehirden İsrail duvarları ve kontrol noktalarıyla izole edilen Shuafat, Kalandiya ve Anata gibi diğer kenttekilerle aynı. Onları yalnızlaştırmak bu yerlerdeki hayatı yalnızca daha da zorlaştırıyor, Filistinlileri, Bedevi komşularıyla birlikte bu topluluklardan göç etmeye itiyor. Daha büyük hedef ise bölgedeki Filistinli nüfusunun varlığını seyreletmek.

**Bu yazı Qassam Muaddi tarafından Mondoweiss sitesi için yazılmıştır.*

"UYUŞTURUCU SORUNU TOPLUMUN KANAYAN BİR YARASI"

Yeni Demokrasi: Öncelikle merhaba. Uyuşturucu kullanımı birçok şehirde artış gösterdi. Amed de bu şehirler arasında yer alıyor. Kullanım yaşı düştü. Sadece kullanımı değil, ticareti üzerinden de yozlaşma arttı. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Murat Kan: Son yıllarda hem uyuşturucunun satışında hem de kullanımında ciddi bir artış var. Kuşkusuz bu problem sadece Amed ile ilgili bir problem değil. Biz de platform olarak bu konuda sadece Amed ile ilgili araştırmalar ya da saha çalışmaları yapmıyoruz. Dünyanın farklı coğrafyalarında ve Türkiye'nin metropol kentlerinde de bu konuya dair kaygıya yol açan rakamlar var. Bu konuda son dönemlerde yapılan kimi araştırmalardan birine ilişkin verilecek bir bilgi dahi geldiğimiz durumu gözler önüne seren bir bilgi. Dünyanın şu anda dolar ve petrolden sonraki üçüncü büyük ekonomisi uyuşturucu ve bununla elde edilen kara para ekonomisi. Bu yaklaşık 1,2 trilyon dolarlık bir rakam. Bunun adı; şu anda küresel hegemonik güçlerin yaşadığı ekonomik krizi aşmada uyuşturucu ve kimi madde türlerinin ciddi bir yerinin olduğudur. Bu kaos ve kriz halini aşmada ve rant düzenini sürdürmede uyuşturucudan elde edilen gelir ciddi bir paya sahip. Bu belgelerle ve kaynaklarla ispatlanabilecek bir durum. Bir başka konu ise dünya ülkelerinin bir kısmının -Kolombiya, Meksika, Afganistan gibi- "narko-ekonomi" dediğimiz uyuşturucunun ticaretine bağlı bir ekonomilerinin oluşudur. Bir diğer konu ise savaş ve savaşların yarattığı çürüme ve yozlaşmadır. Savaşlar ciddi bir ekonomiyi gerektirir. Dünyanın farklı coğrafyalarında yürütülen savaşlarda devletlerin önemli oranda savaşın hem ekonomisini oluşturmada hem de rantı konusunda uyuşturucuyu ciddi bir ekonomik argüman olarak kullandığı bir gerçek. Bu da zamanla hem toplumun çürümesine yol açtı hem de savaşın ihtiyaçlarının karşılanmasında gayri meşru yol ve yöntemlere zemin sundu. Özel savaşın yayılıp yaygın bir biçimde kullanılmasında da bu argüman önemli

bir yere sahipti. Bugün de aynı işlevi gören bir durumda. Kürt coğrafyasında yıllarca sürdürülen savaşın finansı uyuşturucu ve özel savaşın diğer argümanlarıyla sağlandı. Bu aslında uyuşturucunun neden bu denli yaygınlaştığının anlaşılması açısından önemli bir done. Egemen sistem bunu politik bir strateji olarak halklara dayatmakta ve halkları bir yandan bununla etkisizleştirmeye çalışırken diğer yandan da kontrol edilebilir bir toplum hedefini de bunun üzerinden gerçekleştirmektedir.

Yeni Demokrasi: Devlet tüm imkanlarıyla Kürdistan coğrafyasında halkı, özellikle halk gençliğini kuşatma politikası izliyor. Bu politikanın bir ayağı uyuşturucu. Ancak uyuşturucunun tek müsebbibinin devlet olmadığı, yerli iş birlikçilerin varlığıyla somutlaşıyor. Sizce bunun nedeni nedir?

Murat Kan: Bu alan ciddi bir rant alanı. Yoksullaşan her toplum için bu argüman kullanılmak için müsait. Türk egemen sınıfı ve devleti de bunun farkında. Yoksulluk, toplumsal çürüme ve yozlaşma, kendine ve toplumsal değerlerine yabancılaşmanın yarattığı en önemli sonuçlardan biri bu argümanın yaygın bir şekilde kullanılmasıdır. Yani egemenler kendi geçmişlerini ve halkların toplumsal gerçekliğini hem iyi tahlil eder hem de iyi deneyimler. Buna göre de uygun argüman, yol ve yöntemlerle yönelerek toplumu etkisizleştirmeyi amaçlarlar. Toplum benliğine yabancılaştığı, kimliğini ve aidiyet duygusunu yitirdiğinde artık bütünlüğünü kaybetmiş olur. Böylesi bir toplum bütün hastalıklara açıktır. Egemen sistemin toplumu bu hale getirerek amaçladığı aslında mücadele edemeyen bir toplumsal gerçek inşa etmektir. Bilirsiniz, toplumsal gerçeklikler inşa edilmiş gerçekliklerdir. Şu anda da gelişecek halk hareketlerine ve alternatif mücadele ve toplumsal hareketlere karşı egemen devlet ve özel savaş rejimi Kürdistan'da bu türden yönelimlerle sonuç almaya çalışmaktadır.

Yeni Demokrasi: Gençler neden uyuşturucu kullanımına ve ticaretine yöneliyor? Bu yozlaşmanın nedenlerini nasıl açıklıyorsunuz?

Murat Kan: Gençlik dediğimiz kesim aslında toplumun geleceğidir. Bu geleceği inşa etmek ciddi bir duruşu gerektirir. Zihniyet olarak kendisini geliştirememiş, toplumsal kimliğini ve bilincini oluşturmamış toplumların gençleri de toplumsal gerçekliklerini yaşarlar. Bu gerçeklik de dediğimiz gibi egemen olanın inşa ettiği bir gerçekliktir. Bu gerçeklikte içinden geldiği ve kendisinin bulunduğu topluma dair bir şey yoktur. Bulunduğu yer aslında özü itibarıyla kendisine yabancılaşmadır. Gençlik konumundan dolayı her türden yönelime açıktır. Yaşamda ve girdiği ortamlarda aklını başından alabilecek o kadar faktör vardır ki. Ben bazen bunu ultraviyole ışınlarına benzetirim. Bu etkiler o kadar güçlüdür ki bunun etkisini sınırlayacak ve engelleyecek bir ortam şarttır. İşte gençliğin bulunduğu ortam bu türden bir ortam ve gençliğin bu sorunlara karşı çözüm üretmesi ya da güç getirebilmesi ciddi bir bilinç ve örgütlenmeyi gerektiriyor. Bilinçten yoksun haliyle post-modern bir dünyaya gerçekliğinde gençliğin savrulacağı aşikâr. Bugün gençliğin geldiği yer öyle bir yer. Gençliğin hayalleri var, geleceğe dair beklentileri var. Ayrıca kaygıları var, gelecek korkuları var. Post-modern dünya gençliğin zihniyet dünyasını ve ahlakî değerlerini yerle bir etti. Düşünemeyen, tepki veremeyen, kendisi olamayan, teknoloji bağımlısı bir gençlik yarattı. Bunun yol açtığı en önemli şey mutluluğu ve huzuru uyuşturucu vs. gibi nesnelerde aramak. Örgütlü olamayan bir toplum içinde gençlik bu türden yönelimlere karşı duramaz. Maddi imkânsızlıklar, gelecek kaygısı onları emekten uzaklaştırdığı gibi kolay yoldan zengin olmaya yöneltir. Gençliği buna iten, bunların dışında birçok faktörden de söz edilebilir. Ancak bu çerçeveye kanımca yeterli.

Yeni Demokrasi: Geçtiğimiz haftalarda birçok STK'nın ve siyasî örgütün bir araya gelmesiyle Uyuşturucuya Karşı Mücadele Platformu'nun kurulduğu duyuruldu. Platformun amaç ve hedeflerinden bahsedermisiniz?

Murat Kan: Şiyar Be! Platforma Tekeşîna Li Dijî Tiryakê/Uyanık Ol! Uyuşturucuyla Mücadele Platformu olarak 26 Nisan tarihinde bir deklarasyon ile kuruluşumuzu ilan ettik. Hiç kuşkusuz bu platformun kuruluşu bir ihtiyaçtan kaynaklandı. Uyuşturucu sorunu yıllardır toplumun kanayan bir yarası. Toplumun önemli bir kesiminin şikayet ettiği ama bu konuya dair de somut bir adım atmadığı bir dönemi yaşıyoruz. Toplumsal bütünlüğün parçalandığı, toplumsal sorunların kangrenleştiği bir dönemde böylesi bir konuya hal-kımızın, toplumun dili olma adına söz söyleyebileceğimizi düşünerek bu işe giriştik. Bazen zamanın ruhunu yakalamak önemli. Zamanın ruhu da dönemin mücadele dili de biraz farklılaştı. Toplumsal sorunlar mücadelenin genel gidişatını da etkileyen bir hal aldı ve toplumun farklı kesimlerinin ortak sorunu olmaya başladı uyuşturucu. Şimdiye kadar yok muydu bu sorun? Tabii ki vardı. Ama kangrenleşen bir hal aldı bu sorun şimdilerde. Bu soruna yol açan birçok neden var aslında. Ancak sorun özü itibarıyla bir egemen sistem sorunu. Bu nedenle de kaynağını sistemin kendisinin oluşturduğu bu soruna karşı örgütlü, toplumun farklı kesimlerini kapsayan bir örgütlenme modeli bir zorunluluktur. Bu sorunu evinde, ailesinde yaşayan, hisseden birileri olmanın dışında topluma karşı sorumluluk duyan, çevresini ve kendisini bu sorundan dolayı rahat hissetmeyen herkesin dili olmayı da amaçlıyoruz. Dünyanın hemen her yerinde güncelliğini koruyan bu soruna karşı bir 'toplumsal savunusu' olarak böyle bir platformun kurulmasını elzem gördük. Sizin de sorunuzla altını çizdiğiniz gibi bu amacımızı gerçekleştirmek için Amed'teki bir grup demokratik kurum bir araya

gelerek böylesi bir çalışmanın startını verdik. Belirttiğimiz gibi platforma dâhil olan arkadaşlar hem yıllardır bu alanda demokratik mücadele veren hem de bu konuya dair söz söyleyebilecek birikim ve yetenekte olan arkadaşlardı. Demokratik kitle örgütlerinin öncülüğünde bir araya gelen bu aktivist arkadaşların bir kısmı bu konuya ilişkin akademik birikim ve bilince sahip olan arkadaşlardı aynı zamanda. Toplumun bütün katmanlarını etkileyen, aynı zamanda sosyolojik-politik bir sorun olan bu soruna dair bir toplumsal bilinç oluşturma, bir farkındalık yaratma ihtiyacı aynı zamanda bu platformun kuruluşunu da belirleyen bir diğer önemli faktör oldu.

Yeri gelmişken kampanyanın amaçlarına dair de birkaç şey söylemekte fayda var. Kuşkusuz biz bu kampanya ile bu konuya dair bütün sorunları kendi başımıza çözebileceğimiz iddiasında değiliz. Ancak bizce çok önemli olan ve kampanyanın temel amacı olarak belirtilebilecek birkaç konuyu da vurgulamakta yarar var. Kampanya bir toplum savunusudur. Bir toplum kırım sistemi olarak kendisini yaşamın her alanında örgütlemeyi amaçlayan bu toplum kırım sistemine karşı "dur" diyebilmek örgütlü bir mücadele ve demokratik bir toplumun inşasından geçer. Bu nedenle toplumsal bütünlüğünü yitirmiş, kendisine ve benliğine yabancılaşmış, kendisi olmaktan çıkmış bir toplum kapitalist modernite güçlerinin sürekli ön gördüğü, hayatını kurduğu ve yaratmayı amaçladığı bir toplum olarak karşımıza çıkar. Bu kampanya bir yönüyle bu yönelimlere karşı örgütlü bir toplum ve mücadele arzusunun, amacının dışavurumudur da aynı zamanda. Uyuşturucu, fuhuş, kumar gibi kimi nesnelerin ve özel savaş uygulamalarının toplumu bozan, bütünlüğünü parçalayan, toplum üzerindeki yıkıcı etkilerini sınırlayan, gideren bir bakış açısıyla toplumu güçlendirmeyi amaçlayan bir amacımız var. Kampanya toplumsal bilinç oluşturan, farkındalık yaratan, kendisine ve içinde bulunduğu topluma karşı sorumluluk bilinci ve duygusuyla hareket eden bir toplumu; gençlik, kadın ve bireyi de amaçlıyor. Toplumsal dayanışmayı ve ortaklaşmayı önceleyen kent yaşamının toplumda ve bireyde yarattığı tahribata karşı kendisini içinden geldiği toplumun ahlakî politik değerleriyle inşayı amaçlayan bir bilinç oluşturmaya ve kamuoyunu duyarlı kılmaya da amaçlıyor. Hiç kuşkusuz önleyici ve koruyucu tedbirler başta olmak üzere rehabilitasyonu da amaçlayan ve buna dair farklı kurumlarla ortaklaşmayı önüne hedef koyan bir bakış açımız var. Ama öncelikle herkesin

bir söz söyleyebileceği bu konuya dair bir kamuoyu yaratmak ve örgütlü bir tepki geliştirmek çalışmamızın temelini oluşturuyor

Yeni Demokrasi: “Şiyar Be!” kampanyası kapsamında yürüttüğünüz çalışmalar nelerdir? Halkın ve özel olarak da halk gençliğinin bu çalışmalardaki rolü ve katılımı nasıl?

Murat Kan: Bu platform yaklaşık 6 aylık bir çalışma sonrası bir yürüyüşle kendisini deklare etti. Bu, 6 aylık bir hazırlık sonrası gerçekleşen bir süreçti. Platform olarak bu konulara dair bir tartışma ve hazırlık süreci yaşadık. İlk etapta bu konuda yapılmış kimi çalışmalarını inceledik. Demokratik kitle örgütlerinin, yerel yönetimimizin ve SAMER (Sosyo Politik Saha Araştırma Merkezi) saha çalışmalarına dair genel bir tartışma ve bilgilenme sürecini yaşadık. Bu bizde konuya dair ciddi bir bilinç oluşturdu. Düşündüğümüzden daha büyük, toplumu bütünüyle sarmalayan bir sorunla karşı karşıya olduğumuzun farkına vardık. Bu bizde daha örgütlü ve mücadele eden bir bakış açısına yol açtığı gibi, neler yapılabileceğine dair de genel bir kanı oluşturdu. Bir nevi yol haritamızı belirledik. Uyuşturucu konusunda özellikle de Amed’in bir resmi çizilmişti. Biz de bu doğrultuda yol haritamızı belirledik. Neler yapılabileceğimizi tartıştık. Kimlerle ortaklaşabileceğimizi tartışıp buna dair kararlaşmalara gittik. Ayrıca bu çalışmaya dair nasıl bir strateji oluşturabileceğimiz konusunda hem kendi içimizde hem de kentin bütün dinamikleri, demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklaşmaya karar verdik. Bu süreçlere dair planlamalar yaptık. Planlamalar doğrultusunda kentin dinamiklerinin çoğu ile ortaklaşıp bir tartışma yürüterek önerilerini alıp desteklerini istedik ve katılımı yönünde bir talepte bulunduk. Bu süreç aynı zamanda uyuşturucu konusunun kentin ortak sorunu olduğuna dair de önemli bir bilince yol açtı. Herkesin tepkili olduğu bu konuda tepkilerin ortaklaşmasının önemi bir kez daha kendisini hissettirdi. Çünkü egemen sistem aynı zamanda toplumun bütün davranış ve tepkilerini çıkarları doğrultusunda belirleyen ve şekillendiren bir sistem. Bizim de aynı şekilde egemen sistemce bu denli kontrol altına alınmaya çalışılan bu davranış ve tepkileri aynı şekilde örgütleyip başta uyuşturucu olmak üzere fuhuş, kumar, bahis vs. konularda ortak bir savunuyu ve de ortak bir mücadeleye dönüştürmemiz bir zorunluluk halini aldı. Bu doğrultuda görüşmeler yürüttük. Kimi stratejik planlamalar yaptık,

çocuk evleri gibi. Çalışmamızın henüz başlangıcındayız. Kendimizi bir yürüyüş ve deklarasyonla duyurduk. Olumlu tepkiler aldık bu süreçte. Geç kalındığına dair birçok şey konuşuldu haklı olarak. Biz de onun bilincinde ve farkındaydık, farkındayız da. Yürüyüş sonrası bu çalışmanın sürekliliğinin sağlanması ve katılımların artırılması bizim açımızdan çok önemliydi. İlk yürüyüşümüzün ses getirdiği ortak bir kanıydı. Bunu sürekli kılmak bizim açımızdan çok önemliydi. Buna dair planlamalar yaparak kentin bütün dinamiklerini de katabileceğimiz yürüyüşle, etkinlikler düşünüyoruz. Ve en önemlisi de halkımızla ortaklaşarak, halka giderek, halkın bu konulara dair düşüncelerini alarak bu süreci halkımıza, toplumun kendisine mal ederek yürütmeyi amaçlıyoruz.

Halk ile ortaklaşmak çalışmamızın ana eksenini oluşturuyor. Hangi tepki olursa olsun halk ile ortaklaşmadan yürütülmesi düşünülemez. Bu sorun halkın sorunu. Dolayısıyla da halk bu sorunu çözecektir. Çözüm gücü halkın kendisidir. Bu nedenle de bizim halk ile ilişkilenmemiz bir zorunluluktur. Ön hazırlık aşamasında ağırlıklı olarak çalışmayı kentin farklı dinamikleriyle ortaklaşarak yürüttük. Bu deklarasyona önemli oranda da yansıdı. Tepkiler farklı toplumsal kesimlerden geldi. Ancak asıl görevimizin şimdi başladığının da farkındayız. Uyuşturucu ile mücadele ederken aktüel, entelektüel kimi tartışmalar da yürüteceğiz hiç kuşkusuz. Bu ve benzeri konuların egemen sistemle bağını değerlendiren akademik kimi etkinlikler de yapacağız ama salt bunlarla yetinecek bir çalışma düşünmüyoruz. Temel stratejimiz sahaya inerek örgütlü bir tepki ortaya koymak. Bunu yaparken de toplumun farklı kesimlerinin sosyo-kültürel düzeyini dikkate alarak onlara göre bir yol yöntem izlemek olacaktır. Ancak burada bizim için esas olan şey bu konuda doğrudan halkımız ile ilişkilenmek olacaktır. Onların yaşadıkları sorunları dinlemek, bunlara dair bir söz söylemek bizim olmazsa olmazımız olacaktır. Ayrıca bu sorundan zarar görmüş ailelerimizle de görüşerek hem sorunlarına dair ortaklaşmak, aynı zamanda mevcut durum üzerinden bu aileleri uygun şekilde yönlendirmek, yeri geldiğinde onları da bu çalışmalara dahil etmek bizim için önemlidir. Bunları başardığımız oranda halk ile doğru bir şekilde ilişkileneceğimizi söyleyebiliriz. Bunun için de kentin bütün dinamikleriyle ortak hareket edeceğiz. Politika da demokratik siyaset de burada rolünü oynayarak işlevsel kılınacaktır. Kısacası halk ile ilişkiler bağlamında düşünüldüğünde daha işin başındayız. Mayıs ayına dair bu türden planlamalarımız oldu.

Bu planlamalar önümüzdeki süreçte halkın katılımı ile yaşamsal kılınacak ve uygulamaya geçecektir. Çalışmalarımızı farklı gruplara ayırarak tekrardan vurgulamakta yarar var. Çalışmamızın bir boyutunu önleyici ve koruyucu tedbirler olarak nitelemek yerinde olacaktır. Çalışmalarımızın temelini bu çalışmalar oluşturacaktır. Farkındalık oluşturma ve bir toplumsal bilinç yaratmak için bu çalışmaları yürüteceğiz. Saha çalışmalarımızın önemli bir boyutunu bu oluşturuyor. Mahalle çalışmaları, park ve farklı mekânlarda yürütülecek kültürel ve toplumsal etkinliklerin tümü bu kapsamda değerlendirilebilir. Ayrıca bu konuya dair seminer, sempozyum, çalıştay gibi etkinlikler planlayarak konuya dair genel bir bilinç oluşturmaya amaçlıyoruz. Ayrıca mahallelerimizde çocuk evleri inşa ederek hem çocuklar için oyun alanları oluşturmaya hem de bu çocukların pedagojik ihtiyaçlarını karşılayacak bir çalışma yürüteceğiz.

Kentin farklı ilçe ve bölgelerinde hem farkındalık yaratmak için yürüyüşler yaptık hem de broşürler dağıtarak halk ile teması amaçladık. Bu çalışmalarla aynı zamanda kimi parklarda da çadırlar kurarak hem toplumsal bilinç oluşturabilecek bir ortamı ön gördük hem de kimi kültürel ve sanatsal etkinlikler yaptık. Ayrıca hem Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki madde bağımlılığı birimindeki arkadaşlar hem de Eğitim Sen ve SES gibi sendikalardan bu konuya dair bilinç oluşturma adına forum ve sunu gibi destek amaçlı programlar planladık. Gayet ilgi de vardı halk cephesinden. Olumlu geri dönütler de alıyoruz benzer çalışmaların kentin merkez ve dış ilçelerinde de yapılması yönünde. Kent dışında da benzer platformların kurulmasına dair talepler var. Bunun giderek yaygınlaşacağını, halktan da daha fazla destek göreceğini düşünüyoruz.

Yeni Demokrasi: Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Murat Kan: Konuya dair söylenecek çok şey var aslında. Ben son olarak şunu söyleyerek bitirmek istiyorum. Bu sorun hepimizin ortak sorunu. Bunun çözümü de toplumun kendisidir. O halde hepimiz farkında olalım, kendimizi bilelim ve ŞİYAR BE (Uyanık Ol) ile kentimizde açılan bu yeni sayfayı destekleyelim. Beraber olalım, örgütlenelim, kendimiz olalım. Yarın kentin sokakları ŞİYAR BE sloganı ile dolsun, yoksa uyuşturucu tacirleri ile dolacaktır sokaklarımız, mahallelerimiz.

ZAFERİ KAZANACAK OLAN FÜZELER DEĞİL, KİTLELERDİR

İsrail ve İran arasında, ABD Başkanı Trump'ın "12 Gün Savaşı" olarak adlandırdığı çatışma, 24 Haziran 2025 sabahı yürürlüğe giren ateşkesle sona erdi. Ancak geride, kimin galip geldiği sorusuna dair derin bir belirsizlik kaldı. Kim bölgesel stratejik hedeflerine ulaşabildi? Hangi taraf askerî kapasitesini nasıl kullandı? Çatışma hukukuna dair yazılı olmayan kurallar bir daha geri gelmemecesine mi yıkıldı? Artık savaşlar yalnızca füzelerle mi yürütülecek? Bu savaş, İran'ın nükleer faaliyetleri üzerinden patlak veren krizi gerçekten çözdü mü? Soruları çoğaltmak mümkün.

İsrail'in on yıllardır sürdürdüğü ve 7 Ekim'den bu yana tırmandırarak Lübnan'dan Suriye'ye, Yemen'e kadar

yayıdığı saldırgan politikaları, cezasızlıkla sürüyor. ABD, İsrail ve İngiltere'nin "daha güvenli bir Orta Doğu" vaatleri ise halklara yalnızca yıkım, sömürü ve ölüm getiriyor.

Modern savaş aygıtları, kıtalararası füzeler, atom bombaları, insansız hava araçları... Bunlar emperyalistler açısından mutlak güç ve yenilmezlik anlamına gelir. Onlara göre bir savaş kazanmak ve dolayısıyla halkları itaat altına almak için bir tuşa basmak yeterlidir; şehirler yerle bir olur, halklar boyun eğmek zorunda kalır. Nitekim savaşın ilk hedefleri de bu mantığı ortaya koyuyordu: İsrail, çatışmanın daha ilk saatlerinde İran'ın 28 üst düzey askerî yetkilisini ve nükleer enerji

alanında çalışan akademisyenleri hedef aldı. İran ise belirli bir süre sonra buna sınırlı bir misillemeyle yanıt verdi. Eğer bir çatışma, karşılıklı olarak yalnızca haksızlardan, gericilerden, haydutlardan ibaretse, elbette füzeleri ya da uçakları harekete geçiren bir tuş "muktedir" olabilir. Bu gibi durumlarda, gericiliğe ve statükoya dayalı bir uzlaşma zemininde, yapılan "güç gösterileri" bir anlam taşır. Oysa kurtuluşunu arayanlar, statükoyu parçalamak isteyenler için bu denklem çoğunlukla geçerli değildir. Gerçek bir yenilgi için karşıdakinin çok daha fazlasını yapması gerekir.

Son İsrail saldırısıyla başlayan çatışmada İran, bölgedeki statükoyu sürdürmeyi hedefleyen bir yaklaşımla güç göster-

isine aynı nitelikteki araçlarla karşılık verdi. İsrail ise arkasına aldığı Batılı emperyalist güçlerle, İran'a keskin darbeler indirerek onu boyun eğmeye zorlayacağını varsaydı.

Ancak bu kez işler İsrail'in planladığı gibi gitmedi. Uzun yıllardır çatışma kurallarını belirleyen, askerî üstünlüğü ve "Demir Kubbe" savunmasıyla övünen İsrail, bu savaşta farklı bir gerçekle yüzleşti. İran'ı içeriden çökertmeyi, müzakere koşullarını kendi lehine dayatmayı ve mevcut rejimi yıkmayı hedefleyen saldırılar giderek derinleşen bir siyasî ve saha açmazına dönüştü. Saldırıların daha ilk anlarında dahi başarıya ulaşamaması ve Demir Kubbe'nin etkisiz kalması, ardından yerleşimcilerin hızla

İsrail'i terk etmeye başlaması, İsrail'in tüm istihbarat ve teknoloji üstünlüğüne rağmen güvenliğinin ne denli kırılgan olduğunu açıkça gösterdi.

NÜKLEER KRİZİ

12 Haziran'da İsrail'in İran'a yönelik başlattığı hava saldırısı, ABD ve İngiltere ile birlikte dillendirdiği "İran'ın nükleer silah kapasitesine ulaştığı" yönündeki iddiaların hemen ardından geldi. Aynı gün Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) Yönetim Kurulu, İran'ın 1970'te taraf olduğu Nükleer Silahsızlanma Antlaşması'nı (NPT) ihlal ettiğini açıklayarak ülkede 400 kg düzeyinde yüzde 60 oranında zenginleştirilmiş uranyum bulunduğunu tespit ettiğini duyurdu. Bu açıklamadan sadece bir gün sonra İsrail, "Yükselen Aslan" dediği operasyonla Natanz ve Fordow gibi nükleer tesisleri hedef aldı. Ardından "Narnia Operasyonu" kapsamında Tahran'da üst düzey nükleer bilim insanlarını hedef alan saldırılarda 14 kişi hayatını kaybetti.

İsrail'in İran'daki nükleer tesislere yönelik gerçekleştirdiği ani saldırı, yalnızca bir caydırıcılık eylemi değil, aynı zamanda İran'ın uranyum zenginleştirme kapasitesini kalıcı biçimde sekteye uğratma girişimiydi. Trump'ın ifadeleri, uydu görüntüleri ve IAEA'nın saha analizleri, Natanz, Fordow ve İsfahan'daki altyapılarda ciddi hasar oluştuğunu ortaya koydu. Ancak tüm bu saldırılar, İran'ın "barışçıl amaçlı" olduğunu savunduğu nükleer programının sonu anlamına gelmedi.

Hatta savaşın en dikkat çekici sonuçlarından biri, IAEA'nın artık İran'ın yüzde 60 oranında zenginleştirilmiş uranyum stoklarını denetleyemediğini ilan etmesi oldu. Bu seviyedeki zenginleştirilmiş uranyum, yüzde 90'a çıkarıldığında yaklaşık 10 nükleer savaş başlığı üretimine olanak tanıyan kritik bir eşiği temsil ediyor. Nükleer silahların yayılmasını önleme uzmanları, bu gelişmeyi "en kötü stratejik senaryo" olarak tanımlıyor. Bu savaş, nükleer krizi çözmek şöyle dursun, daha da ağırlaştırdı ve geleceğe dönük riskleri büyüttü.

KAZANANI OLMAYAN SAVAŞ

Siyonist İsrail hava saldırılarında bazı hedefleri vursa ve ABD desteğiyle İran'ın nükleer altyapısına belirli zararlar vermiş olsa da bu durum İran rejiminin politik olarak geriletilmesini sağlayacak bir başarıya dönüşmedi. Aksine, süreç

İsrail'in ABD'ye olan bağımlılığını bir kez daha gözler önüne serdi. İsrail'in hava üstünlüğü, istihbarat kapasitesi ve silah teknolojisi büyük oranda ABD emperyalizminin doğrudan desteğine dayalı.

Bu çerçevede, askerî operasyonlara paralel olarak İran rejimini zayıflatmaya yönelik adımlar da atıldı. Netanyahu, saldırıların hedeflerinden birinin İran halkını "dinî-gerici rejimden kurtarmak" olduğunu ilan ederek doğrudan halkı ayaklanmaya çağırdı. Evin Hapishanesi'nin giriş ve çıkış noktalarına düzenlenen saldırılarla da siyasî tutsakların serbest kalması hedeflendi. Ancak Tahran'dan ayrılanların hızlı biçimde geri dönmesi ve iç kamuoyundaki denge, bu hedeflere de ulaşamadığını gösterdi.

Bu süreç, uluslararası denetim mekanizmalarının ne denli kırılgan olduğunu ortaya koydu. IAEA sahadaki değişimlere ayak uydurmakta yetersiz kalırken BM Güvenlik Konseyi de sürece hiçbir etkide bulunamadı. Burjuva sistemin hukukî caydırıcılık mekanizmalarının hiçbir anlamda işlemediği, – 7 Ekim'den bu yana Siyonist İsrail'in işlediği binlerce suç ortadayken – tamamen çöktüğü artık daha açık bir biçimde görülüyor.

Öte yandan, ABD – özellikle Trump – bugün kendisini bölgeye sükûnet getirecek, taraflar arasında arabuluculuk yapacak güç olarak sunma çabasında. Ancak bu söylemin ardında aslında diplomatik manevralarla örtülmüş bir şantaj ve gerilim stratejisi var. Müzakereler yalnızca bombaların gölgesinde yürütülüyor ve ancak taraflar savaşın maliyetinin kazanılabilecek her şeyden fazla olduğunu fark ettiğinde geçici bir istikrar mümkün hale gelebilir.

Üstelik bu "istikrar vaatçileri", gerçekte bölgedeki istikrarsızlık kaynaklarının en aktif destekçileridir; savaşları körükleyen, gerilim hatlarını diri tutan ve tam da bu kaostan üzerinden kendi çıkarlarını dayatan yine onlardır. Bu güçler bölgede istikrarsızlığın kaynağı olan "çağ dışı" sınıfların ve bunlara dayalı devam eden üretim ilişkilerinin arkasındaki unsurlardır. Halkın varlığı ve onun çıkarlarına dayanan eylem istikrarın temelidir. İstikrarlı bir gelişimin dinamiğini halkın belirleyici gücü oluşturur. Oysa söz konusu unsurlar halkın, dolayısıyla gerçek bir istikrarın düşmanlarıdır.

SAVAŞIN YÜZÜ: TEKNOLOJİ, GÖSTERİ VE KİTLELERİN ALGISI

Bu süreci, savaşın seyrini ve kitleler üzerindeki etkisini incelemek bizim için kritik önemdedir. Zira bu döneme damgasını vuran, sadece politik kararlar değil, "füzeler" oldu. Sanal medyada Fettah füzelerinin fotoğrafıyla kendi fotoğraflarını paylaşan binlerce kişi, Siyonist İsrail'e düşen füzeleri alkışladı. Füzelerin teknik kapasitesi uzun uzun tartışıldı. İran, İsrail ve ABD adeta bir "gösteri" sahneledi. Peki bu gösteri bize ne söylüyor?

Bu ve benzeri birçok örnekte savaş, bir yandan daha az "savaş cephesi", daha az "siper" demek olurken diğer yandan halk kitlelerinin katılımı sınırlandırıldı ve savaşın sınıfsal doğası bulanıklaştırıldı. Çünkü ekranlara yansıyan yalnızca bir drone görüntüsü, bir lazer hattı ya da bir uydu patlaması oluyor. Oysa biz biliyoruz ki bu görüntülerin ardında halktan insanların ölümleri, açlıkları, zorunlu göçleri ve esaretleri yatıyor.

Savaşı halktan koparan bu savaş teknolojileri emperyalistler ve iş birlikçileri açısından özel bir işleve sahiptir. Bu teknolojiler emperyalistler ve iş birlikçileri için yalnızca askerî üstünlük sağlamaz; aynı zamanda egemen sınıfın ideolojisini taşıyan güçlü propaganda araçlarıdır. Teknoloji asla sınıflar üstü değildir; her yeni savaş aygıtı, mevcut güç dengelerini ve egemen fikirleri meşrulaştırır. "Daha güçlü ve korunaklı bir toplum" vaadiyle süslenen bu silahlar, aslında halkların bilincine ve direniş ruhuna karşı geliştirilmiş ideolojik saldırılardır.

Düşman, savaşın sınıf karakterini soyutlayarak "ordu yapıyor, devlet yönetiyor, teknoloji işliyor" algısını yaratmak ister. Oysa savaşta ölen yoksullar, işçi ve emekçi halklardır; kazanan ise silah tekelleri ve burjuvazidir.

EMPERYALİST TEKNOLOJİYE KARŞI HALK SAVAŞI

Buna paralel olarak direniş güçlerinin ellerindeki sınırlı ve geleneksel silahlar "ilkel", "etkisiz" ya da "teröristçe" gösterilirken emperyalistlerin yüksek teknolojili katliamları "meşru müdafaa" kılıfıyla sunuluyor. NPT'ye taraf olmayan ve dünyanın gözü önünde soykırım suçları işleyen İsrail, en gelişmiş silahlara sahip ABD ile birlikte, başka bir ülkenin gelişmiş silah bulundurmasını "tehdit" olarak lanse ediyor ve buna karşılık "meşru müdafaa" bahanesiyle saldırıyor. Bu ikiyüzlü tutum, halkların direnişle bağ kurmasını engellemek için kullanılan güçlü bir ideolojik silahtır.

"Akıllı bomba", "cerrahi operasyon", "temiz savaş", "hedefli saldırı" gibi kavramlar, savaşın yıkıcılığını ve vahşetini maskeleyen kılıflardır. Bu terimler, halklarda "bu teknolojiye karşı kazanamayız" umutsuzluğunu yayarak devrimci şiddet ve Halk Savaşı olanaklarını karartmayı amaçlar. Umutsuzluğu örgütleyenler, teknoloji karşısında teslimiyet dışında yol olmadığını dayatır.

Ama onlar umutsuzluğu örgütleyorsa biz umudu örgütleyeceğiz. Soyut ya da iyimser bir umut değil; bilimsel gerçeklerden doğan, bilgiye, analize ve mücadeleye dayanan bir umuttur. Bugün hâlâ cephelerde yankılanan Mao Zedong'un sözüyle söyleyelim: "Atom bombası, kâğıttan bir kaplandır." Bu sözü ne kadar içselleştirdiğimiz, savaşa ve direnişe bakışımızı ne kadar belirliyor?

Zaferi silahlar değil, savaşı göğüsleyen halklar kazanır. Bu ilkeyi değerlendirmelerimizin merkezine koymak zorundayız. Savaşı kazanan en gelişmiş silahlara sahip olan değil, ideolojik olarak bilinçli, kararlı, morali yüksek ve siyasal olarak eğitilmiş halktır. Nitekim Siyonist düşman, bu gerçeğin farkında olarak halkı sokağa çağırmış ama sonuç alamayınca, "nihai zafere kadar sürecek" dediği savaş 12 gün içinde sonlandırmak zorunda kalmıştır.

Kitleye dayanmayan işgalci güç, girdiği topraklarda onu yutacak bir halk deniziyle karşılaşacağını bilincindedir. Modern uzun menzilli silahlar ve atom bombaları, siyaseten örgütlü ve kitlesel bir halk direnişi karşısında etkisiz kalır. Dünya devrimler tarihi bu gerçeği tekrar tekrar ispatlamıştır. Silahını düşmandan, iradesini tarihinden alan halklar; atom bombasından daha güçlü, uzun soluklu bir Halk Savaşının kudretine sahiptir. Bu savaşın belirleyicisi, teknoloji değil; azim, siyasal bilinç ve kitlelerin katılımıdır.

Bugün ekranlardan taşan "sanal savaş" görüntülerinin ardındaki sınıf gerçeklerini, halk düşmanı çıkarları ve direnişin zorunluluğunu açığa çıkarmalıyız. Teknolojik araçların içindeki ideolojik yükü teşhir ederek halkları bu büyüden kurtarmalıyız. Çünkü biliyoruz: Savaş ekranlarda değil, sokaklarda, tarlalarda, mahallelerde, maden ocaklarında sürüyor. Bu savaşta halkı korkuya ve teslimiyete karşı en güçlü silah olan Mao Zedong'un tamamen bilimsel ve ispatlanmış, savaş ve kitleler diyalektiğine dayanan düşünceleriyle, Maoizm'le donatılmalı!

İRAN-İSRAİL İKİLEMİNDEN HALKLARIN BAĞIMSIZ CEPHESİ VE EMPERYALİST ÇIKARLARIN ÖTESİ

İsrail'in İran'a dönük saldırısı, yalnızca iki ülke arasında sınırlı bir gerilim değildir; çok daha geniş kapsamlı, çok daha köklü ve organize bir emperyalist müdahalenin sahadaki güncel tezahürüdür. Bu saldırı, "itaatkâr olmayan" İran şahsında, onun nükleer çalışmaları ve İsrail'e karşı sözde düşmanlığı kullanılarak tüm bölge halklarına, direnenlere, ezilenlere, gerici devlet düzenlerine boyun eğmeyen her toplumsal ve ulusal iradeye yöneltilmiş açık bir tehdittir.

Bu tehdidin arkasında gerçekte yalnızca İsrail'in olmadığı çok açıktır. İsrail, emperyalist sistemin Orta Doğu'ya saplanmış kanlı hançeridir; gerici Arap devletlerinin görünürde zoraki, gerçekte ise halk kitlelerinin kabul sindirebileceği bir biçimde, adım adım, sıtmaya

razı eder gibi kabul ettirilebileceği bir biçimde saplanmış pis bir hançer. Bu hançeri tutan eller ABD, İngiltere gibi Batılı emperyalist güçleridir. Bu güçlere bölgeyi önce sömürgeleştirmiş, ardından yarı sömürgeleştirme yoluyla kendi çıkarlarını korumaya almış, bugün de bölgenin yeniden dizaynında rol kapmak hırsıyla hareket eden Almanya, Fransa, Japonya gibi emperyalist devletler de eşlik etmektedir.

Bu yüzden İsrail'in arsız ve pervasız saldırısı, bölgedeki gerici rejimlere, işbirlikçi iktidarlara, halkların haklı direnişini bastırmak için uluslararası sermaye düzeninin kolektif bir müdahalesi olarak görülmelidir. Saldırının hedefi yalnızca bir ülke değil, halkların ortak geleceği, özgürlüğü ve bağımsızlığıdır.

Mesele sadece Batı emperyalizminin "enerji güvenliği" ya da "İsrail'in varlık sorunu" değildir. Asıl sorun, kapitalist sistemin dünya genelinde derinleşen krizidir. İran'a yönelik saldırının temel nedeni, bu krizden çıkış arayışlarının bir parçası olarak yeni savaş alanları açmak ve bölgesel dengeleri yeniden şekillendirmektir. Savaş, emperyalist sistemin kriz yönetme aracıdır.

Bu savaş sadece İran halkına, bölge halklarına yönelik bir gözdağı değildir tüm direniş odaklarıdır; Latin Amerika'daki direniş cephelerinden Afrika'daki ayaklanmalara, Avrupa'daki işçi grevlerinden Hindistan'daki direnen köylülere, ABD'deki sosyal hoşnutsuzluklardan İsrail içindeki halk muhalefetine kadar pek çok toplumsal harekete ve direnişe

yöneliktir. Bu yüzden emperyalizme karşı direniş ve savunma da kapsamlı ve çok boyutlu olmak zorundadır.

İsrail'in İran'a dönük saldırısı, zamanlama açısından sürpriz gibi sunulmaya çalışılsa da aslında uzun süredir planlanan ve hazırlıkları yapılan stratejik bir hamledir. Nükleer tehdit bahanesiyle İran'ın uranyum zenginleştirme programı, sürekli olarak hedef gösterildi. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın İran'a dair "görmezden gelinemez" kararları, ABD ve AB tarafından diplomatik bir makyajla servis edildi.

Ancak bu kararlar, ABD'nin bölgedeki hegemonya planlarının teknik altyapısından başka bir şey değildir. İran yıllardır nükleer silah geliştirmeyeceğini defa-

larca açıklamış olsa da bu açıklamalar ciddiye alınmadı. Çünkü asıl mesele, İran'ın silah üretip üretmemesi değil; ABD emperyalizminin Orta Doğu üzerinde mutlak kontrol kurma isteğidir. Bu arzu, Çin'in bölgedeki ekonomik nüfuzunun artışı, Rusya'nın Suriye'deki askerî pozisyonunu koruma çabası ve Körfez'de finans kapitalin istikrar arayışı gibi çoklu dinamiklerle birlikte okunmalıdır.

İsrail bu tabloda sadece “kendi güvenliği” için hareket etmedi. Asıl olarak, içeride yaşadığı derin krizden çıkış arayışını, bölgedeki konumunu yeniden sağlamlaştırmakla birleştirdi. 7 Ekim'de gerçekleşen Aksa Tufanı sonrası sarsılan “yenilmez İsrail” imajı, sadece içteki halk muhalefetini değil, aynı zamanda dünya kamuoyundaki meşruiyet kaybını da beraberinde getirmişti. Netanyahu hükümeti içeride zorlanırken dışarıda bir savaş aracılığıyla yeniden yapılmaya çalıştı. İran'a dönük saldırı, tam da bu ihtiyaçla şekillendi.

Ancak sebep yalnızca bu değil. Çin'in “Bir Kuşak Bir Yol” projesi kapsamında İran ile derinleşen ekonomik ilişkileri ABD için ciddi bir tehdit oluşturuyor. İran, yalnızca Orta Doğu'da değil, Avrasya hattında da kritik bir konuma sahiptir. Kafkasya, Basra Körfezi, Orta Asya ve Hint Alt Kıtası gibi jeopolitik düğüm noktalarına yakınlığı, İran'ı Çin için hayati bir bağlantı hattına dönüştürmektedir. Hatta Trump, Çin'in ekonomik krizini önlemek için Hürmüz Boğazı'nın güvenliğini sağlaması çağrısında bulunmuş; bu ABD'nin Çin'i çevreleme stratejisiyle çelişen bir durumdur. Çin de bu süreçte Tayvan meselesinde daha temkinli adımlar atacaktır. Çünkü Trump'ın “Çin artık İran'dan petrol almaya devam edebilir” açıklaması, Çin'in Orta Doğu'daki çıkarlarını önceliklendirip Tayvan konusunda beklemeye razı olduğunu göstermektedir.

Rusya açısından ise Suriye'deki askerî varlığı, İran ile kurduğu ittifakı zorunlu kılmıştı. Bu nedenle, İran'a yönelik saldırı sadece İran'ı değil, aynı zamanda Rusya'nın bölgede kurduğu stratejik dengeyi de hedef almaktadır. İsrail, Suriye içindeki İran bağlantılarını vurduğunda doğrudan Rusya'nın güvenlik alanına müdahale etmiş oldu. Şimdi ise Suriye'de rejim değişikliği sonrası en önemli müttefikini kaybeden Rusya'nın, İran için aynı hataları tekrarlayıp tekrarlamayacağı belirsizliğini koruyor. Buna karşın, Japon Denizi'nde askerî kabiliyetlerini test ederek gövde gösterisi yapması da dikkat çekiyor.

Tüm bu dinamikler, İran-İsrail gerilimini salt iki ülke arasındaki çatışma olmaktan çıkarıp ABD, Çin ve Rusya üçgeninde şekillenen yeni dünya düzeninin kritik bir çatışma noktası olarak değerlendirmeyi zorunlu kılıyor. Savaş, emperyalist sistemin içinden geçtiği yapısal krizlerin, hegemonya mücadelelerinin ve kriz yönetim stratejilerinin somut bir parçasıdır. Bu nedenle, dünya halklarının bu savaşı bu geniş perspektifle anlaması ve değerlendirmesi hayati önemdedir.

İran rejimi saldırıya uğramış olabilir; ancak bu, onu halklar nezdinde meşrulaştırmaz. İran halkının yoksulluğuna, işçilerin sömürüsüne, köylülerin çaresizlik içinde bırakılmasına, kadınlar üzerindeki ağır baskıya ve Kürtlerin yaşadığı ayrımcılığa neden olan rejim, tam da bu sistemin ürünü ve bir parçasıdır. Savaş koşullarında bu rejimi “millî” ya da “anti emperyalist” ilan etmek, halklara karşı yapılmış en büyük ihanettir. Molla rejiminin anti emperyalist olduğu iddiası, emperyalizmin Orta Doğu'daki alternatif denetim biçimlerinden birini temsil ettiğini görmezden gelmek anlamına gelir. İran'ın uranyum zenginleştirme programı halkın çıkarına değil, gerici iktidarın ayakta kalma stratejisinin bir parçasıdır. İran, nükleer enerjiyle halkın yaşam kalitesini yükseltmeye değil, emperyalist dengelerde elini güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle İran halkının, rejimin yürüttüğü savaşta bir çıkarı yoktur. İran'da devrimin önündeki en büyük engel İsrail saldırısı değil, bizzat İran rejiminin kendisidir.

Öte yandan, İsrail yalnızca saldırgan değil, bölge halklarına düşman bir yapıdır. Siyonist devlet, kuruluşundan beri Filistin halkının topraklarını işgal etmiş; komşu halklara karşı saldırgan politikalar izlemiş ve emperyalizmin jandarması olmayı görev edinmiştir. İran'a yapılan saldırı, bu saldırgan politikanın güncel bir yansımasıdır. Ve bu politika yalnızca İsrail'in değil, ABD ve diğer emperyalist devletlerin ortak çıkarlarının ürünüdür.

GERİCİ DEVLETLERİN ÖTESİNDE BİR GÜÇ

Ne İran ne de İsrail halkların kurtuluşunun ya da özgürlüğün veya demokrasinin temsilcisi olabilir. İran'da yıllardır süren halk direnişi, kadın hareketlerinin cesareti ve işçi grevlerinin yaygınlığı bu savaşta hangi tarafın meşru olduğunu açıkça göstermektedir. Benzer şekilde, İsrail içindeki savaş karşıtı hareketlerin yükselmesi, emperyalizmin toplumsal zeminini kaybettiğinin işaretidir. Tüm

bunlar, halkların devrimci potansiyelini ortaya koymaktadır. Ancak bu potansiyelin açığa çıkması için emperyalist bloklar arası çelişkilere bel bağlamak değil, halkın kendi öz gücüne güvenmek gerekmektedir. Çin ve Rusya, ABD hegemonyasına karşı pozisyon alıyor gibi görünse de kendi emperyalist çıkarlarından azade değildir. Çin'in İran'la yaptığı milyarlarca dolarlık anlaşmalar, halkların değil, Çin sermayesinin çıkarlarını temsil etmektedir.

Bu nedenle İran-İsrail savaşı yalnızca askerî bir çatışma değil; halk kitleleri ile gerici devletler arasındaki derin çelişkinin bir ifadesidir. Emperyalist krizin gölgesinde yaşanan bu çatışma, halklar açısından ya daha fazla baskı ya da daha fazla direniş anlamına gelecektir. Direnişi seçmek, bu çürümüş dünya düzenine karşı yeni bir dünya kurma iradesini göstermek demektir. Filistin'de direnenler, İran'da kadınlar, Lübnan'da gençler, Mısır'da işçiler, Türkiye'de kitleler, Hindistan'da toprak mücadelesi veren köylüler, Latin Amerika'da isyana kalkışan yoksullar... Tüm bu mücadele odakları birbirinden ayrı değildir. Emperyalizm tüm bu halk kitlelerine aynı tehditleri yönelttiği sürece, halkların yanıtı da ortaklaşmak zorundadır.

KAMPLAŞMADA YANILGI VE DOĞRU TAVIR

Devrimci cephe açısından bu savaş, haklı ve haksız savaş ayrımını yeniden hatırlatmaktadır. Haksız savaşlar karşısında devrimci savaşların yükseltilmesi, halkın kendi çıkarları doğrultusunda yeni bir yaşam inşa etmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu gereklilik ne Çin'in yükselen gücüne ne de Rusya'nın bölgesel hamlelerine havale edilebilir. Bu yalnızca ve yalnızca örgütlü halkın eseridir.

İran-İsrail savaşında halkların çıkarı, taraflardan birini desteklemek değil, her iki tarafa da karşı kendi bağımsız safını yaratmaktır. Bu saf, emperyalizme karşı savaşan, sömürgeciliği reddeden, Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkını savunan ve sınıf mücadelesini esas alan bir saf olmalıdır. İsrail'e yönelik nefret elbette haklıdır; ancak bu nefret İran rejimine duyulan bir sevgiye ya da yanılısamaya dönüşmemelidir. Aynı şekilde, emperyalist kamplaşmada “daha az kötü” olan tarafı seçmek de kurtuluş değildir. Bugün bu geleceği kurma sorumluluğu her zamankinden büyüktür.

“Eğer mücadele etmezsek elimizde ne varsa alacaklar”

Köylüler zeytinliklerin madencilğe açılmasına ilişkin kanun teklifine tepki göstermek için TBMM Dikmen kapısı önünde basın açıklaması düzenledi.

Açıklamada köylüler, “Havama, Suyuma, Toprağıma Dokunma”, “Maden Yasası Geri Çekilsin”, “Toprağa Dokunan Eller Kırılsın” sloganlarını attı. Basın açıklamasında ilk olarak Muğla'nın İkizköy Mahallesi Muhtarı Nejla Işık söz aldı.

Işık, şunları kaydetti:

“Denizli'den, Artvin'den, Çamlıhemşi'nden, her yerden tek ses tek yüreğiz bugün ve tek bir şey istiyoruz. Bu çökme yasasını kabul etmiyoruz. Ama inatla, ısrarla sesimizi duymuyorlar; duyuyorlar ama işlerine gelmiyor. Biz dünden bu yana buradayız, küçük bir grup geldik. Şirketler TBMM'ye alınırken, elini kolunu sallayarak rahat bir şekilde dolaşırken biz köylüler, sadece 6 kişiydik, Meclis'e giriş yasağı koyuldu bize. Burası milletin Meclisi değil mi? Şirketlerin Meclisi mi? Köylülerin, vatandaşların Meclisi mi?”

“İHTİYAR HALİMİZLE TOPRAKLARIMIZI KORUMAYA GELDİK”

Denizli'den gece yola çıkan Hatice isimli bir köylü de şunları söyledi: “İhtiyar halimizle topraklarımızı korumaya geldik. Bizim topraklarımız çok verimli. Biz bunun için geldik buraya. Bu onurumuz, gururumuz, avuçlarımızın içinde, nasırlı ellerimizin içinde. Ağaçlarımızı yıktılar, topraklarımızı talan ettiler. Ekinlerimizi, tütünlerimizi gömdüler. Bir de mahkemeye verdiler, yargıladılar beni.”

Ordu'dan gelen Cevat ise poşetle getirdiği fındıkları göstererek şöyle konuştu: “Ordu'nun altınını getirdim size. Bizim altınımız fındık. Üç bin dönüm maden işlediler Ordu'da. 13 milyon geliri var. Buraya fındık eksen bunun 5 katı 10 katı kâr yapar, ülkeye fayda getirir. 13 milyon liranın 5 katını versen bu pisliği Fatsa'dan temizleyemeyiz. Bu yasa sadece Muğlalılara değil, tüm ülkeye geçerli. Nerede bu Türkiye? Nerede halk? Hepimizi vuracaklar bu yasayla.”

Partizan okurlarına işkence ve ajanlık dayatması

Sarıgazi Karakoluna götürüldü. İşkence karakolda da sürdü. Sarıgazi Karakolunda tutulan Partizan okurları ters kelepçe takılı biçimde saatlerce bekletildi. Ters kelepçeli bekletilen Partizan okurları önlerinden geçen her polis tarafından

dan Çocuk Şubeye götürüldü.

Geceyi Sarıgazi Karakolunda geçiren Partizan okuruna yönelik işkenceler ise saatlerce sürdü. Defalarca kez ajanlık dayatmasında bulunuldu.

Partizan okurları işkencelere “Önderimiz İbrahim, İbrahim Kaypakkaya”, “Kahrolsun Faşizm Yaşasın Mücadelemiz”, “İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek” sloganlarıyla karşılık verdi.

Karakola giden ve gözaltıların durumunu öğrenmek isteyen Sancaktepe 2 Temmuz İniyatifi'ne ise “Bunlara özel muamele yapılacak” yanıtı verildi.

SAVCILIKTAN SERBEST BIRAKILDILAR

29 Haziran'da Çağlayan Adliyesine getirilen Partizan okurlarından biri savcılık ifadesinin ardından haftada bir imza ve yurtdışına çıkış yasağıyla, diğeri ise doğrudan serbest bırakıldı.

Okurlar hakkında “2911'e muhalefet” ve “örgüt propagandası yapmak”tan işlem yapıldı.

28 Haziran'da Sarıgazi'de gözaltına alınan 2 Partizan okuru işkence ve ajanlık dayatmasına maruz kaldı.

Sarıgazi'de Sivas Katliamı anmasına çağrı yapmak üzere bildiri dağıtan 2 Partizan okuru, yeleklerinde bulunan İbrahim Kaypakkaya silüeti gerekçe gösterilerek polis tarafından işkenceyle gözaltına alındı.

SARIGAZİ KARAKOLUNDA İŞKENCE SAATLERCE SÜRDÜ

Gözaltına alınan 2 Partizan okuru

fiziksel saldırıya uğradı. “Sizi öldürürüz” denilerek tehdit eden polis saatlerce okurların yüzüne küfür etti. Partizan okurlarının vücudunda işkenceler sonucu izler oluştu; ayrıca bir okurda kafasında aldığı darbeler nedeniyle şişlik meydana geldi.

18 yaşından küçük olan Partizan okuruna “Daha 16 yaşındasın ne dik dik bakıyorsun” bakıyorsun diyen polis, plastik ters kelepçeyi de okurun bileğini kesecek biçimde sıktı. 16 yaşındaki Partizan okuru yaklaşık 2 saatin ardın-

“Binlerce, on binlerce şehit bizden önce halkın çıkarları için canlarını kahramanca verdiler. Onların bayrağını yukarılara kaldıralım, kanları ile çizilen yolda ilerleyelim”
Mao Zedung

KAVGADA ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Tuncay Bali (Parti Militanı): İstanbul Hukuk Fakültesinde öğrenim gördüğü sırada siyasi düşüncelerle tanıştı. Zeytinburnu'nda demokratik kitle örgütlerinde faaliyet sürdürdü. 16 Temmuz 1977 tarihinde Zeytinburnu'nda Orhan Çam adlı bir faşist tarafından katledildi.

Ömer Nail Yusufoglu (Parti İleri Militanı): 1960 yılında Elâzığ'ın Karakoçan ilçesinde doğan Ömer Nail Yusufoglu, Proletarya Partisi düşünceleriyle tanıştıktan sonra gençlik alanında faaliyet yürütmeye başladı. Yusufoglu, 1978 yazında İstanbul Hasköy'de faşistler tarafından katledildi.

Cevher Yaşar (Parti Militanı): Dersim'in Mazgirt ilçesine bağlı Pulan köyünde doğdu. Yaşar, Proletarya Partisi düşünceleriyle 1978-79'da lise yıllarında tanıştı. '80 döneminde gözaltına alınarak işkenceli sorgulardan geçirilen Yaşar, militan yapısıyla tavizsiz direniş

geleneginin sürdürücüsü oldu. Gördüğü ağır işkencelerden başı dik çıktı.

Mehmet Ali Çakıroğlu (Parti Üyesi): 1966 yılında Maraş'ın Elbistan ilçesinde yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Mehmet Ali Çakıroğlu, çeşitli nedenlerden dolayı ailesinin Mersin'e taşınmasının ardından şehre uyum sağlayamayan ailesinin durumu kötüleşince küçük yaşta gerçek yaşamla tanıştı. Aile bütçesine katkı sunmak için bir yandan çalışıp bir yandan okuyarak üniversiteye kadar gelen Mehmet Ali Çakıroğlu, devrimci düşüncelerle de burada tanıştı. Okulda gençliğe önderlik eden Mehmet Ali, Proletarya Partisi ile tanıştıktan sonra okulu bırakarak aktif mücadeleye atıldı. Öğrenme ve gelişme yönündeki yeteneği sayesinde önce öğrenci gençlik önderliği, sonra Yeni Demokrasi dergisi Ankara temsilcisi görevini üstlendi. Bu süreçte zindanlarla, işkencecilerle tanıştı. Tavrı

netti. “Düşmanı işkencelerde de yenmek gerekir” bilinciyle hareket etti. Daha sonra da 3-4 defa gözaltına alınıp her türlü işkenceye maruz kalan M. Ali Çakıroğlu'nu polis her seferinde serbest bırakmak zorunda kaldı. Yine Ankara'da düzenlenen operasyonlardan birinde gözaltına alınan Çakıroğlu, işkencecileri yenilgiye uğrattıktan sonra, İstanbul Gayrettepe işkencecilerine teslim edilip oç alınmaya çalışıldı. Ancak İstanbul polisi her türlü işkence yöntemi ile yarı ölü haline getirdiği Çakıroğlu'nu savcılığa dahi çıkarmadan serbest bıraktı. 1991 Nisan'ında Komsomol GK üyeliğine atandı.

Mart 1992'de Proletarya Partisi üyesi oldu. Proletarya Partisi 1. OPK'sine gençlik adına katılan delegeler arasında yer aldı. Burada Komsomol Genel Sekreter yardımcılığına getirildi. Çakıroğlu 13 Temmuz 1993 günü Proletarya Partisi 1. OPK'sini selamlamak ve duyurmak için planlanan eylemler için bomba imali sırasında bir kaza sonucu yaralandı. Kaldığı evde yalnız olan Çakıroğlu, eve gelen polisler tarafından bir saatten fazla yaralı halde bekletildi. Daha sonra kaldırıldığı SSK Göztepe Hastanesinde tedavisinin geciktirilmesi sonucu ölümsüzleşti.

Murat Deniz (Parti Üyesi): 1972 yılında Kırklareli'nin Vize ilçesi, Hasboğa köyünde doğan Murat Deniz, Boşnak milliyetindendi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde okurken örgütlendi. 1994 yılında yaşanan darbe sonrası MLM hattını savunarak Proletarya Partisi saflarında yerini aldı. Tokat'ın Turhal ilçesine bağlı Yaylacık dağı, Tekmezar kırsalında, 10 Temmuz 2001 tarihinde Halk Ordusu ile TC askerleri arasında çıkan çatışmada ölümsüzleşti.

Mehmet Kara (Parti Taraftarı): Mehmet Kara, Maraş ili Elbistan ilçesinde 1 Temmuz 1965'te doğdu. Ailesiyle geçimini bahçe ve hayvancılık işleriyle sağlamaya çalışırken ekonomik sebeplerden dolayı ailesi tarafından yurtdışına gönderilen Mehmet Kara, Fransa'ya yerleşti. Burada Proletarya Partisi düşüncesiyle tanıştı, dernek yöneticiliğine kadar uzanan bir faaliyet içinde yer aldı. 1994'te Proletarya Partisine yönelik darbeci saldırıların bertaraf edilmesinde, yer yer fizikî olarak saldırıya uğrasa da Proletarya Partisinin düşüncelerini kitlelere ulaştırmaya çalıştı. Mehmet Kara, 2 Temmuz 2016'da kalp krizi geçirerek yaşamını yitirdi.

ZEYTİN YASASI: TALANIN YASAL HALİ

Zeytinliklerin taşınması, madencilik için alan açılması, enerji bahane-siyle doğanın yok edilmesi... Bunlar yeni değil. Her yıl farklı adlarla karşımıza çıkan aynı düzenin, aynı yağmanın tekrarlarından ibaret. Ülkenin dört bir yanında doğa, türlü biçimlerde talan edilmeye devam ediyor: Dersim, Akbelen ve henüz haberimiz bile olmayan onlarca başka yer... Devlet, şirketlere kâr elde edebilecekleri yeni alanlar açmakta hiçbir tereddüt göstermiyor. Zaten doğa lehine işletilmeyen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreçlerinin, artık "gerekli değil" kararlarıyla tamamen işlevsiz hâle getirilmesi de bu pervasızlığın bir göstergesi. Görüldüğü üzere, şirketlerin doğayı daha kolay ve daha hızlı talan edebilmesinin yolu açılıyor.

Sistem, daha fazla kâr ve rant elde edebilmek adına gözü dönmüş bir pervasızlıkla saldırmaya devam ediyor. Bu sistemin doğası budur; ancak mesele sisteme değil, kendi doğamıza, yaşam alanlarımıza sahip çıkmaktır. Bu had bilmez saldırganlığa karşı dur diye-bilmek, bu yağmaya geçit vermemek bizim elimizdedir.

Doğaya yönelik saldırılara bir yenisi daha eklendi. Geçtiğimiz haftalarda, yıllardır koruma altında olan zeytinlik alanlarını maden ve enerji şirketlerine açan zeytinlik yasası Komisyon'da kabul edildi. Bu yasa sadece ağaçları değil; halkın yaşam hakkını, üretim kültürünü ve doğayla kurduğu bağları da hedef almaktadır.

Zeytin ağaçları, ülkemizde altı bin yıllık köklü bir mirasa sahiptir. Bu ağaçların uluslararası anlamına baktığımızda ise akla hemen Lübnan ve Filistin gelir. Zulmün ve zulme karşı direnişin süreklileştiği bu yerlerde zeytin ağacı direnişin sembolü olarak bilinir; ağaçlarını vermek istemeyen Filistinlilerin canları pahasına sergiledikleri direniş günümüzün en bilindik, yer yer ikonik tablolarına konu olmuştur. Ülkemizde de savaşımlara, göçlere, yıkımlara rağmen ayakta kalan bu ağaçlar halkın geçim kaynağı, geleneği ve belleği olma özelliğini taşır. Ancak devletler ve şirketler için bu ağaçlar, verimli maden sahalarının

önündeki "çetin engeller"dir. TBMM'ye sunulan yasa teklifi, zeytinliklerin taşınabilir olduğunu öne sürerek aslında doğayı ve üretimi "yerinden etme"yi değil yok etmeyi amaçlamaktadır.

ŞİRKETLERİN İKTİDAR İLE İŞ BİRLİĞİ: SÖMÜRÜ VE TEHDİTLER

21 maddeden oluşan ve komisyondan geçen "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", yenilenebilir enerji yatırımlarını teşvik etmeyi ve yerli kömür santrallerinin hammadde sorunlarını çözmeyi amaçladığını iddia ediyor. Teklifin en çok eleştirilen düzenlemesi olan 11. madde ise elektrik üretimi amacıyla yürütülecek madencilik faaliyetlerinin "doğayla uyumlu" şekilde zeytinlik alanlarda yapılabileceğini öngörüyor. Onca faciada, göçükte yaşamını yitiren işçilerin anıları ya unutulmuş ya da hatırlanmak istenmiyor! Üstelik bu teklif, halkın zeytinlik alanlarının madencilik şirketleri tarafından kiralanmasının da önünü açıyor.

11. maddeye eklenen geçici bir hüküm, elektrik üretimi bahanesiyle zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetlerine kapı aralıyor. Teklifte birlikte ÇED süreçlerinde ilgili kamu kurumlarının üç ay içinde görüş bildirmemesi durumunda, onay vermiş sayılması öngörülüyor. Devlet ormanlarında madencilik faaliyetleri için bedelsiz izin verilecek olması da ayrı bir tartışma konusu. Üstelik bu izinler yalnızca arama değil, işletme aşamalarını da kapsıyor ve ÇED sürecinde "uygun görüş" olarak değerlendiriliyor. Kısacası bu yasa tasarısı, şirketlere "doğayı talan etme yetki belgesi" sunuyor.

Eğer teklif yasalarsa beş termik santralin bulunduğu havzada yer alan yaklaşık 300 milyon tonluk kömür rezervine ulaşmak amacıyla 23-24 bin civarında zeytin ağacının taşınması planlanıyor.

AKP'li kesimler ise gelen tüm eleştirileri şu sözlerle savunuyor: "Gayet olumlu ve iyi bir kanun. Kendi millî ve yerli kömürümüzü, baz yük santrallerimizde kullanarak enerji ihtiyacımızı karşılayacağız."

LİMAK AYRINTISI

Limak Holding, IC Holding ile birlikte YK Enerji çatısı altında Muğla İkizköy'de zeytinlikleri ve Akbelen Ormanı'nı talan etti. Kesilen binlerce ağaç ve topraktan sökülen kökler, şirketin "kalkınma" bahanesiyle doğaya ve halka doğrudan saldırdığını gözler önüne seriyor.

Gazeteci Bahadır Özgür, 20 Haziran 2025 tarihli yazısında, Limak ve IC Holding'in ortak olduğu Yeniköy ve Kemerköy Termik Santralleri'ni işleten YK Enerji'nin 2024 yılında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na gönderdiği "Yeniköy ve Kemerköy Termik Santrallerine İlişkin Yaşanan Hukuki ve Fiili İmkânsızlıklar" başlıklı mektubu yayımladı.

KÖYLÜLER, KADINLAR: DİRENİŞİN SESİ

YK Enerji'nin adı, 2023'teki Akbelen Direnişi sırasında duyulmuştu. Söz konusu mektupta şirket, beş ayrı linyit madeni ruhsat alanının devredildiğini hatırlatıyor ancak maden sahasının bir kısmının "zeytincilik mevzuatı" nedeniyle kamulaştırılmadığını belirtiyor. Ayrıca Akbelen Ormanı'ndaki ağaç kesme iznine karşı açılan davalar ve santrallerin çevre izinlerinin iptali için açılan davalar nedeniyle ek maliyetler oluştuğunu, bu yüzden "sözleşme yükümlülüklerini yerine getiremeyeceklerini" bildiriyor. Bu mektupla Limak ve IC Holding, devleti "çıkarlarımıza uygun kanun değişikliği yapılmazsa enerji üretimini durdururuz" diye açıkça tehdit ediyor. Görünen köy kılavuz istemez, olay oldukça basit: Şirketler istiyor, devlet önünü açıyor. Ayrıca bu şirketlerin uluslararası bağlantılarının bulunduğu da unutmamalıyız.

Muğla'nın Milas ilçesinde Akbelen Ormanları'nı korumak için mücadele eden İkizköy Muhtarı Nejla Işık ise zeytinliklerin korunmasının yalnızca bir tarım meselesi olmadığını vurguluyor:

"Konu sadece zeytin değil; tarım alanlarımız, evimiz, barkımız, yaşamımız tehdit altında. Bu yasa geçerse geriye hiçbir şeyimiz kalmayacak. Biz bura-

da bir ağacı değil, bir yaşam biçimini savunuyoruz." Elbette mesele sadece zeytinlikler değil. Üretimsel sonuçları da olabilecek bu sorun, kadınların da önemli ölçüde katıldığı üretim alanlarının maden şirketlerine peşkeş çekilmesi anlamına geliyor ve halkın üretimden mahrum bırakılmasını beraberinde getiriyor.

SIRADA İKLİM KANUNU

Zeytinlik yasasının görüşmelerinin ertelenmesinin ardından, bu kez "İklim Kanunu Teklifi" TBMM Genel Kurulu'na sunuldu. Bu kanunda da enerji ve madencilikle ilgili düzenlemeler yer alıyor, ancak zeytinlik maddesi gibi tartışmalı ayrıntılar bulunmuyor. Devlet, bir yasayı geçiremezse diğerini dayatan bir tutumla hareket ediyor. Zeytinlik maddesinin yoğun tartışma yarattığı ortamda, İklim Kanunu hızla Meclis'ten geçirildi. Bu kanunun ne gibi zararlar doğuracağını önümüzdeki günlerde göreceğiz. Zira bu devlet doğanın değil, sermayenin tarafındadır. Şirketlere talan için peşkeş çekilen doğayı savunmak ise bize düşüyor.

Yaşam alanlarımızı korumak, ağaçlarımıza sahip çıkmak önümüzde duran en acil görevdir; tıpkı Kazdağları'nda, Akbelen'de olduğu gibi. Reşit Kibar'ın doğasını savunduğu gibi.

Bugün zeytinlikler, yarın su kaynakları, öbür gün yaşam alanlarımız tehdit altında olacak. Bu sistem durmayacak. Halkın yaşam alanlarını yok etmeye ve kendi gücünü büyütmeye dayalı olan bu sistemin halka sunabileceği bir şey kalmamıştır. Her gün halkın yaşamına yönelik saldırılar artıyor. Büyüyen ekonomik krizle birlikte halk adeta günden güne daha da yoksullaşıyor.

Yasalar halka değil, şirketlere hizmet ediyor. Her yeni yasa, yaşam alanlarına yönelik yeni bir saldırı anlamına geliyor. Ancak biliyoruz ki bu topraklarda direniş bakidir. Ve bugün bu direnişi sürdürmek görevi bizim omuzlarımızdadır. Zeytin ağaçlarıyla birlikte geçmişimizi, toprağımızı ve geleceğimizi savunmak zorundayız.

"ÜRETEEN BİZ, TÜKENEN DE BİZ..."

2024 yazında, özellikle hasat mevsiminin başlamasıyla birlikte üreticilerin yaşadığı isyanı hatırlayalım. Tarlada kalan ürünler, üreticinin emeğinin karşılık bulmamasıyla birleşince büyük öfke patlamalarını gündeme getirmişti. Emeği ve geleceği demek olan ürünlerin bilinçli politikalarla değersizleştirilmesi, bu şekilde rant politikalarına kurban edilmek üreticiyi haklı olarak öfkeliyordu. Şimdi 2025 hasat dönemi kapıda. Bazı bölgelerde, özellikle hububat ekimlerinde hasat başladı; ancak bu yıl, iklim koşullarının yarattığı ağır sorunlar hasat öncesi süreci gölgeledi.

"Zirai don" başta olmak üzere pek çok doğa olayı tarımı vurdu. Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar'ın açıklamasına göre tam 65 ilde zirai don tespit edildi; kimi illerde ürünlerin tamamına yakını zarar gördü. Bayraktar yaşananları "afet" olarak tanımlıyor. Ancak bu "afet" sadece

doğa kaynaklı değil; tarımda ekimden hasada, üreticinin alın terinden ürünün korunmasına kadar yürütülmesi gereken temel adımların aksaması da buna ekleniyor.

Çiftçi emeğinin karşılığını alamıyor, çünkü üretim sürecinde temel risklere karşı alınan sigorta, yüksek primlere rağmen yeterince koruma sağlamıyor. Bu da tarımın geleceğini "şansa" bırakmak anlamına geliyor. Üstelik bu durum yeni değil; yıllardır programsızlık ve denetimsizlik çiftiyi kaderine terk ediyor. Bu programsızlığın ve denetimsizliğin kadro ya da maddi yetersizliklerle ilgili olmadığını hatırlatalım. Çünkü bu bir tercih ve rant alanları yaratmaya hizmet etmektedir. Bu koşullar az sayıdaki büyük tüccar için "büyük gelir" demek oluyor. Üstelik bağımlı hale getirilen çiftçilerin çaresizliği onları daha kontrol edilebilir bir sürece itekleyeceği için de bu bilinçli bir "programsızlık" olarak değerlendirilmelidir.

Sorun yalnızca doğadan veya tarım politikalarından kaynaklanmıyor; derinleşen ekonomik kriz ve hızla yükselen üretim maliyetleri de çiftçinin omuzlarındaki yükü ağırlaştırıyor.

BORÇ İÇİN ÜRETİM

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ziraat Bankası'nın 4. Tarım Ekosistemi Buluşması'nda, "Çiftçi borç batağında değil, tarım dimdik ayakta" dedi. Peki, hangi çiftçi? Hangi tarım? Erdoğan, sarayının arka bahçesine baktığından olsa gerek (!) durumdan memnun: gübre sorunu yok, su zamanında geliyor, fiyat garantili satış hazır... Böyle görünce "çiftçi borç batağında değil" demesi de hiç şaşırtıcı değil.

Ama gerçekler çok farklı. Çiftçilerin bankalara olan borçları son bir yılda yüzde 50'den fazla arttı, son 20 yılda ise tam 173 kat yükseldi. Mart 2025 itibarıyla çiftçilerin toplam borcu —

banka ve Tarım Kredi Kooperatifleri dahil — yaklaşık 1,12 trilyon liraya ulaştı.

Bu tablo net: Türkiye'de çiftçi artık ürün değil, borç ekıyor. Hububat gibi temel ürünlerde Türkiye Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) açıkladığı alım fiyatları ne ekim maliyetini karşılıyor ne de hasadın hakkını veriyor. Hasat dönemi daha yeni başlarken bile tarlalarda ürünler kalıyor; bazı bölgelerde ürünler maliyetin altında satılmak zorunda bırakılıyor. Üretici, emeğinin karşılığını alamıyor.

Üstelik halkın meyve-sebze erişimi her geçen gün zorlaşıyor. Ne üretici kazanabiliyor ne de halk sağlıklı ürüne ulaşabiliyor.

2025 yazı çiftçiler için daha da zorlu geçecek.

Seneye inşallah(!)

YENİ DEMOKRASİ
MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!
OKU, OKUT!

Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi Gazetesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No: 6 Daire: 3 Beyoğlu/İstanbul

İletişim: 0212 534 54 76- yenedemokrasigazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi BBlok, 1. Kat, No:349 Zeytinburnu/İst.- 0212 501 21 20

yenedemokrasi1

yeni_demokrasi3

yenedemokrasigazete

yenedemokrasi35.net

yeni_demokrasi

YeniDemokrasiGazetesi

yenedemokrasigazetesi@gmail.com